

1 nalaze na određenom mestu, sačekaju... sačekaju neprijatelja - i u tom delu su ona
2 odbrambena borbena dejstva - a onda u... na pogodnom trenutku, na izuzetno brz
3 način reaguju i tog trenutka postaju napadna borbena dejstva.

4 P: Sada bih Vas zamolila da pogledate točku 3 ovoga naređenja.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Na engleskom je taj dio na 2. stranici.

6 P: Prema onome što piše u točki 3, plan izvođenja zasjednih dejstava bi
7 trebalo dostaviti komandi korpusa na ovjeru. A prije toga, vidimo da je Milička
8 brigada jedinica koja treba razraditi taj plan, kao i Skelanski bataljon.

9 Možete li nam, molim Vas, objasniti o čemu se zapravo radi, o kakvoj se
10 ovjeri radi?

11 O: Iz ovoga naređenja se može lako zaključiti da je to zona... da je to
12 zona dejstava u kojima je kontrola vršena sa patrolama i zasedama, da je ona
13 vil... bila vrlo, vrlo ranjiva, odnosno da su tuda prolazile kolone, i d... ovde je
14 naređeno za dve jedinice da naprave plan zasednih dejstva /?dejstava/. Zbog
15 činjenice da to rade dve jedinice, onda je vrlo normalno da pretpostavljena
16 komanda sagleda njihove planove, po potrebi koordinira, usaglasi, i ako ima bilo
17 šta da doda što se odnosi na vreme, mesto, snage i sredstva, kako i stoji u
18 ovome naređenju, odnosno ovome aktu.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokazni predmet
20 5D1041. To je jedno upozorenje Drinskoga korpusa, upućeno Miličkoj brigadi
21 03.12.1994. Radi se, naime, o obavijesti koja se poziva na naređenje koje smo
22 maloprije vidjeli.

23 P: Imajući na umu ovaj dokument, da li biste nam mogli, na osnovi onoga
24 što u dokumentu piše, kazati je li Milička brigada izvršili povjereni joj

25

26

27

28

29

30

1 zadatak?

2 O: Iz ovoga dokumenta koji je uputila komanda Drinskog korpusa vidi se
3 da je Milićka brigada napravila plan. Međutim, vidi se da ona taj plan ne
4 poštuje, vidi se da je ona navodila neke razloge zašto ga ne poštuje. Međutim,
5 komanda insistira da oni taj plan ostvari /?ostvare/ i od tri raz... ti razlozi za
6 koji su navedeni - pardon - koji su navedeni za nepoštovanje nisu usvojeni. Ovde
7 bi se reklo, vojnički, nije dobro izvršen zadatak kod k...komande brigade i
8 komanda korpusa upozorava na to.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I -

10 SUDIJA KWON: Gospođo Fauveau, "vojna brigada" u 25. retku i u 3. retku -
11 zar ne bi trebalo pisati "Milićka brigada"?

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, da, časni Sude, Milićka brigada.

13 Sada bih Vam pokazala dokument 5D1042. To je još jedna zapovijed
14 Drinskoga korpusa, od 13.12.1994., koja se također odnosi na zasjede. Molim Vas,
15 pokažite nam 2. stranicu ovoga naređenja, 2. stranicu i na engleskom i na B/H/S-
16 u.

17 P: Pogledajte, molim Vas, točku 3 koja se nalazi pri vrhu ove stranice.
18 Prema onome što piše u toj točki 3, organizaciju i izvođenje zasjednih dejstava
19 u zoni odgovornosti Milićke brigade i Skelanskoga bataljuna, na prostoru između
20 enklava Žepa i Srebrenica, vršit će komanda Drinskog korpusa.

21 Ima li ovo naređenje veze s dokumentom kojega smo maloprije vidjeli?

22 O: Ovo naređenje ima veze i sa prethodna dva dokumenta koja smo
23 proradili. U prvom dokumentu, prvom naređenju, je naređeno da ovaj... ove dve
24
25
26
27
28
29
30

1 jedinice, Milićka brigada i bataljon Skelani, naprave plan zasednih dejstava, da
2 ga dostave za o... na odobrenje, što se vidi da je dostavljen.

3 Iz drugog dokumenta se vidi da je odobren, a da nije sproveden. I ovo je
4 sada onaj treći, a najgori nivo, gde komanda korpusa vidi da ove dve jedinice,
5 pored plana koji su napravili, ne sprovode, pored upozorenja ne sprovode, i sada
6 je uradila ono što je najviše: ona organizuje izvođenje zasednih dejstava sa
7 njihovim jedinicama.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1043.
9 To je dokument Glavnoga štaba od 23.12.1994., kojim se sporazum o prekidu vatre
10 prosljeđuje nižim jedinicama. Konkretno, treba mi 2. stranica ovoga dokumenta, i
11 to zadnji odlomak na 2. stranici.

12 P: Tu se radi o sporazumu o prekidu vatre. U zadnjem odlomku ovoga
13 dokumenta vidi se da Glavni štab traži od sebi podređenih jedinica da odmah
14 obavijeste određenu komandu - dakle, komandu korpusa - o sadržaju toga
15 sporazuma.

16 Je li uobičajeno u vojsci, u nekoj vojsci, poslati tekst sporazuma do
17 najnižeg nivoa?

18 O: Da bi se razumela ova odluka i o ovome sporazumu, potrebno je
19 /?potrebne su/ dve stvari: da se shvati da je to kraj 1994. godine, kada
20 međunarodna zajednica pravi velike napore da dođe do primirja, a u to vreme
21 posebno se angažuje na primirju bivši američki predsjednik Jimmy Carter. Svaka
22 /?svako/ uspešno komandovanje sa jedinicama bilo koje vojske počiva, pre svega,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na dobrom i kvalitetnom informisanju, da svaki pripadnik te vojske zna čemu teže
2 njegove komande i čemu gde... teži njegova država. I ovo je jedan od akata koji
3 pokazuje kako se dobro informišu jedinice i kako komandovanje zahteva da
4 jedinice budu informisane.

5 Praktično, ovde se... će svaki pripadnik Vojske Republike Srpske biti
6 upoznat sa ciljem, namerama sporazuma i obimom toga sporazuma.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala još jedan
8 sporazum, od 23.12. Odnosno, ovaj kojega ću Vam sada pokazati je od 31.12., a
9 dokazni predmet je 5D1045.

10 Ovo je dokument Drinskoga korpusa koji prenosi u cijelosti tekst
11 sporazuma o potpunom prekidu neprijateljstava. To je, dakle, dokument Drinskoga
12 korpusa od 2. januara 1995. Ponajprije bih htjela da pogledate na 2. stranici
13 ovoga dokumenta točku 4.

14 Vratila bih se sada na 1. stranicu u dokumentu na B/H/S-u, a na
15 engleskom je ono što nam treba i dalje na 2. stranici.

16 P: Pročitajte, molim Vas, točku 2, koja se nalazi pri dnu ove stranice
17 i, molim Vas, pročitajte naglas zato što nisam sigurna da je prijevod na
18 engleski sasvim precizan.

19 O: "U odnos... u odnosu na obaveze Vojske Republike Srpske koje proističu
20 iz sporazuma, izdati neophodna pripremna naređenja za uređenje vatrenih i
21 borbenih položaja, za oruđa, smještaj ljudstva i tehnike, izradu uređenja
22 osmatračnica, organizovati veze, i sl."

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Govori li ovo naređenje o pripremi borbenih položaja i paljbenih
2 položaja ili, pak, o uređenju tih položaja?

3 O: Ova tačka je vrlo precizna. Ovde govori o uređenju svih tih položaja
4 za smeštaj ljudi i tehnike, o uređenju i osmatračnice, organizaciji veze. Ovo je
5 jednostavno, najprostijim reč... jezikom rečeno, tačka koja se odnes...odnosi na
6 apsolutno uređenje njih... jedinica.

7 P: Možete li nam objasniti što znači "uređenje borbenih položaja"?

8 O: Mogu da napravim metaforu - kao uređenje stana. U b... u borbi,
9 jedinica koja izvodi borbena dejstva ima veliki... velike pokrete, velike promene
10 borbenih položaja; neki borbeni položaji se posedaju na brzinu, u toku izvođenja
11 borbenih dejstava dođu /?dođe/ i do iz... mešanja elemenata borbenog poretka, i
12 sada je ovo trenutak da tamo 'de se stoji, tamo 'de si bio, da se to uredi,
13 sredi i jednostavno mi u vojsci tu koristimo termin da se "vojnizira".

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
15 5D1356. To je dokument 8. operativne grupe Srebrenica, Armije Bosne i
16 Hercegovine. Dokument je upućen Žepačkoj brigadi 18. februara 1995.

17 P: Na koji način prvi paragraf ovoga dokumenta, ove naredbe, čini dio
18 sporazuma o prekidu neprijateljstava, kojega smo maloprije vidjeli?

19 O: Ovo je suprotan primer prethodnom dokumentu. Dok je komanda Drinskog
20 korpusa i jedinice Vojske Republike Srpske donose naređenja da se sredi vatreni
21 položaj, da se sredi smeštaj ljudstva i smeštaj tehnike, da se uredi /?urede/
22 svi elementi one koji oni poseduju /sic/, ovde se jedinice podižu u najveći nivo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 borbene gotovosti. Najveći nivo borbene gotovosti podrazumevaju... podrazumeva da
2 na najjednostavniju i najbržu komandu jedinica krene u borbu. Ovo je kada
3 jedinica je spremna svakog trenutka da krene u borbu.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1130.
5 Radi se o izvještaju Glavnoga štaba koji je upućen predsjedniku republike i
6 korpusima 27. februara 1995. /u engleskom transkriptu: "25. februara 1995."/.
7 Treću stranicu, molim Vas, i na engleskom i na B/H/S-u.

8 P: Ovaj dokument daje donekle uvid u situaciju u zoni Drinskoga korpusa.
9 Ustvari, ono što mene zanima je sljedeće: na osnovi kojega elementa viša komanda
10 - u ovome slučaju Glavni štab - u ovome izvještaju opisuje situaciju, odnosno
11 stanje u podređenim jedinicama?

12 O: Ovaj dokument vidi se da za svaku jedinicu ima dve tačke. Jedna tačka
13 uglavnom je stavljena pod A - neprijatelj; a dva, pod B - ili od... kako ide druga
14 tačka, ne vidi se baš najbolje - to je stanje u komandama, jedinicama i
15 ustanovama. Pretpostavlja ko... pretpostavljena komanda redovnim izveštajima
16 prikuplja podatke u s... o stanju u... koje jedinice vode o stanju... nju /?stanju/ kod
17 neprijatelja i koje jedinice dostavljaju o svom stanju. Ona te podatke sumira,
18 zaokružuje i šalje, obaveštava - kao što se na uvodu vidi - vrhovnog komandanta
19 i sve jedinice toga nivoa. Prema tome, Glavni štab Vojske Republike Srpske ovaj
20 akt pravi na osnovu izveštaja potčinjenih jedinica.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokument 5D1054;
22 to je izvještaj Drinskoga korpusa od istoga dana, 27.02.1995.

23 P: Da li je izvještaj Glavnoga štaba, kojega smo maloprije vidjeli,
24
25
26
27
28
29
30

1 dokument koji odražava ono što piše u ovome izvještaju?

2 O: Analizom ovoga izveštaja komande korpusa može se konstatovati da
3 izveštaj Glavnog štaba u potpunosti odražava ovaj izveštaj. Ovaj izveštaj je
4 nešto detaljniji, a izveštaj komande korpusa je nešto opštiji, i to je i ono što
5 je normalan redosled i postupak u radu.

6 P: U ovom izveštaju Drinskog korpusa vidi se da se govori o određenim
7 dejstvima koja su izvršena u srebreničkoj enklavi, i ovo je izveštaj od 27.
8 februara 1995. godine.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] No, sada bih želela da Vam pokažem
10 dokazni predmet 5D1055. Reč je o naređenju Glavnog štaba od 28. februara 1995.
11 godine.

12 P: Molim Vas da pogledate ovo naređenje i da nam kažete da li se može
13 utvrditi veza između izveštaja Drinskog korpusa od 27. februara i ovog naređenja
14 od 28. februara 1995.

15 O: Ovaj je akt apsolutno u skladu sa prethodnim izveštajima i sa stanjem
16 na terenu.

17 P: A koja je priroda ovog naređenja? Da li je ovo naređenje za vođenje
18 ofanzive?

19 O: Ne. Iz i ovoga izveštaja se vidi da je Vojska Republike Srpske bila
20 opredeljena za poštovanje primirja, da je svim svojim jedinicama praktično
21 naredila aktivnosti koje su defanzivne. Međutim, i pored svega toga, ona prati
22 dobro dejstva, ali praćenje je manje-više ovde bitno, nego ona trpi napade iz
23 enklave i, u cilju sprečavanja tih napada, ona samo sada povećava sposobnost
24 jedinica da odgovore na napade. Ona ne napada, nego naređuje da se obezbedi

25

26

27

28

29

30

1 prisustvo boraca i obezbedi njihovo angažovanje po potrebi.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želela bih da Vam sada pokažem dokazni
3 predmet 5D1057. Reč je o naređenju Drinskog korpusa od 1. marta 1995.

4 P: Ovo naređenje je dato nakon naređenja Glavnog štaba od 28. februara,
5 i vidite da se to naređenje spominje i u ovom naređenju. No, recite nam, da li
6 se u suštini ovo naređenje razlikuje od naređenja koje smo juče videli, a koje
7 je bilo iz 1994. godine, a ticalo se razdvajanja enklava?

8 O: Ovo je naređenje u skladu sa svim onim što oni do sada preduzimaju;
9 odnosno, ne razlikuje se. Ja... odnosno, ovo je naređenje gde se pokušava rešiti
10 problem koji su imali od 1993. godine, a to je razdvajanje ove dve enklave.

11 P: U više navrata smo spomenuli operaciju "Spreča", koja je bila
12 isplanirana na osnovu direktive broj 7.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih želela da Vam pokažem dokazni
14 predmet 5D980. To je dokument koji se tiče te operacije "Spreča". 5D980.

15 Reč je o dokumentu Drinskog korpusa, upućenom Glavnom štabu, na ličnost
16 načelnika štaba.

17 P: Kada je dokument upućen načelniku štaba, Glavnog štaba, ko je osoba
18 kojoj je upućeno takvo naređenje? Znači, ko bi mogao to biti?

19 O: Ovde nema dileme, ovde je upućeno na ličnost general-pukovnika
20 Milovanovića.

21 P: Dokument počinje rečima: "Gospodine generale..."

22 Da li biste mogli da ponovite ime generala kome je upućeno ovo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naređenje, jer ima jedna greška u zapisniku, u redu 22?

2 O: Ovo naređenje je upućeno na ličnost načelnika štaba, generala
3 Milovanović Manojla.

4 P: Dokument počinje rečima: "Gospodine generale..." Da li biste mogli
5 nešto da kažete u vezi sa tim? Da li je to bio uobičajeni način, da li to ima
6 neki posebni značaj?

7 O: U ovome dokumentu koji je upućen na ličnost, a koji je, između
8 ostaloga, zaveden u delovodnik /fon./, gde se zavode i ostala borbena dokumenta,
9 vide se neke stvari koje nisu baš uobičajene. To je da komandant ove jedinice
10 govori o uspesima svoje ov... jedinice i na račun ti... u skladu sa tim, predlaže da
11 jedinice angažovane na istom zadatku pod komandom drugih... drugoga korpusa
12 iskoriste napad naših snaga i da krenu ob... ovaj, na svojim pravcima. Ovaj...
13 usput, traži se z... da se zadovolji zahtevima logističke podrške.

14 Zašto je ovaj dokument, ovaj, malo neobičan? Zato što se zna da je
15 odgovorna komanda za ovu operaciju "Spreča 95", upravo ta komanda o kojoj ovaj
16 komandant govori, a to je Istočno-bosanski korpus.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih želela da Vam pokažem dokazni
18 predmet 5D981. On se takođe tiče operacije "Spreča". Datum je 27. april 1995., i
19 Drinski korpus je uputio taj dokument generalu Milovanoviću. Molim da pogledamo
20 2. stranicu ovog dokumenta. Na engleskom je to treći paragraf, a na B/H/S-u je
21 to prvi na toj stranici.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U ovom dokumentu Drinski korpus traži od Glavnog štaba da odredi
2 starešinu koji će se baviti koordinacijom angažovanih snaga. Ukoliko Glavni štab
3 odredi nekog starešinu koji će se baviti koordinacijom, gde treba da se nalazi
4 taj starešina, kako bi obavljao koordinaciju?

5 O: Iz ovoga dokumenta prvo što izlazi kao bitan zaključak - da sa celom
6 operacijom vrlo čvrsto rukovodi general Milovanović, načelnik štaba. Vidi se da
7 komanda Drinskog korpusa dosta komunicira lično sa načelnikom štaba i traži
8 neke, ovaj, stalne izmene i k... i, ovaj, koordinacije. I, kada bi se udovoljilo
9 zahtevu ovoga... ovo... o... zahtevu Drinskoga korpusa, onda oficir koji bi bio
10 određen da vrši koordinaciju bio bi na komandnom mestu i... IBK, ili na njegovom
11 isturenom komandu /sic/. Znači, na komandnom mestu onoga korpusa koji rukovodi
12 sa operacijom.

13 P: A starešina koji je u Crnoj Rijeci, u glavnom komandnom mestu Glavnog
14 štaba, da li takav jedan starešina može da koordiniše tim aktivnostima?

15 O: Pa, čak ni teoretski ne bi mogô da koordiniše sa tim aktivnostima.
16 Jer, da bi neko koordinirô te aktivnosti, on mora sve aktivnosti da prate
17 /?prati/ do detalja, da bude upoznat sa odlukom onoga koji up... koji komanduje sa
18 operacijom, da bude upoznat sa svakom njegovom korekcije /?korekcijom/ odluke i
19 da bude upoznat sa trenutnim stanjem na terenu.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
21 5D1059. Reč je o dokumentu Drinskog korpusa od 20. marta 1995. godine. Upućen je
22 komandantu snaga UNPROFOR-a u srebreničkoj enklavi.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Vidimo da u dokumentu piše da Drinski korpus ima poteškoća sa
2 muslimanskim snagama koje izlaze iz enklave. Kako objašnjavate činjenicu da
3 komandant Drinskog korpusa je rešio da se obrati komandantu snaga UNPROFOR-a u
4 Srebrenici, a da nije preduzeo neku drugu meru, meru koja bi bila nasilnije
5 prirode?

6 O: Pa, upravo ovo pre'stavlja jedan model ponašanja koji je uspostavljen
7 na osnovu pripremnog naređenja pred poz... potpisivanje primirja i naređenja kada
8 je potpisano primirje dostavljeno - taj tekst potpisanog primirja - dostavljeno
9 svim jedinicama i precizno definisani postupci jedinica. Jedan od osnovnih
10 zadataka je pre'stavljao -

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, prevodioci imaju poteškoća da
12 Vas prate. Da li biste mogli, molim Vas, da ponovite svoj odgovor, od samog
13 početka?

14 SVJEDOK: Još sporije? Dobro. Upra... -

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, mislim da to nije bio problem. Može
16 biti da je poteškoća bila u nečem drugom. Znate, može ponekad biti brzina, ali
17 mislim da nije problem u brzini. Izvolite.

18 SVJEDOK: Hvala, razumeo sam.

19 Ovaj dokument pre'stavlja model ponašanja Vojske Republike Srpske, koji
20 je uspostavljen nakon potpisivanja primirja. S tim modelom ponašanja je precizno
21 regulisano kako se postupa na svaki prekršaj kod narušavanja primirja. Sprečeno
22 je da se na svako prekršavanje primirja odgovara bilo kakvom, pa čak i
23 neprimerenom, silom.

24 U konkretnom slučaju, komandant Drinskog korpusa, u skladu sa svim
25
26
27
28
29
30

1 naređenjima komande Vojske Republike Srpske, pored toga što je registrovao to,
2 što je preduzeo mere da se suprotstavi tom napadu i kršenju primirja, upozorava
3 onoga ko je trebao da kontroliše i primirje, a koji je trebao da kontroliše i
4 enklavu Srebrenica.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želela bih da Vam sada pokažem dokument
6 5D1349. Reč je o dokumentu komandanta Holandskog bataljona; upućen je
7 predsedniku Srebrenice /sic/, a datum je 3. april 1995.

8 P: U dokumentu se govori o hicima koji su ispaljeni na granici enklave.
9 S obzirom na činjenicu da je zona trebala da bude demilitarizovana, da li takvo
10 pismo komandanta Holandskog bataljona Vam se čini primereno?

11 O: Ovaj akt i ovo pismo u svakom svom segmentu je neprimereno. Prvo, 3.
12 aprila komandant Holandskog bataljona jako dobro zna da je 8. operativna grupa
13 preformirana u 28. diviziju, i zašto je preformirana. Drugo, komandant
14 holandskog korpusa zna da iz Srebrenice izlaze jedinice 28. divizije i dejstvuju
15 van enklave. I iz ovoga pisma ispada da njega ne zabrinjava što izlaze jedinice
16 i dejstvuju van enklave, i ubijaju i zarobljavaju, nego ga sekira ako je iz
17 enklave ispaljen neki hitac. Između ostaloga, ja bi' ovo vojnički nazvao: ovo je
18 jedna forma kod pridržavanja primirja i kontrol... i kontrole stanja u enklavama,
19 a ne suština.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
21 5D1329. Reč je o naređenju predsednika republike od 29. marta 1995. godine.
22 Dokument je upućen Glavnom štabu Vojske Republike Srpske i Ministarstvu
23 unutrašnjih poslova.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Vidimo da u naređenju piše da, na osnovu podataka obaveštajnih
2 službi, 1.500 vojnika iz Srebreničke brigade treba da budu prebačeni iz
3 Srebrenice u Kladanj. Ukoliko je taj podatak tačan, koji vojni razlozi bi
4 opravdali taj premeštaj?

5 O: Mora biti poznato da dva... u ovom trenutku 28. divizija KOV - a pre
6 toga 8. operativna grupa koja je preformirana u 28. diviziju KOV - koja se
7 nalazi u Srebrenici i izvodi dejstva iskakanjem, predstavlja jednu ogromnu
8 neiskorišćenu snagu za Armiju BiH. Jasno je bilo, a iz nekih akata smo videli,
9 da je prolećna ofanziva za sve bio period "maksimalno osvoji što možeš da
10 osvojiš". I jasno je bilo da će Armija BiH sve da uradi da iz Srebrenice izvuče
11 tu jedinicu, ili dejstvima te jedinice da se spoji sa ostalim jedinicama i
12 stvori svoju teritoriju.

13 Ovde su podaci koji su nastali na osnovu završenog preformiranja, na
14 osnovu pojačanih aktivnosti i jednih i drugih jedinica, vrlo v...verovatni
15 /?verovatno/ da će se is... ići na izvlačenje ove jedne jedinice, a u konkretnom
16 slučaju - jedne brigade.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
18 5D1064. Reč je obaveštenju obaveštajnih službi Drinskog korpusa od 11. aprila
19 1995. godine. Zanima me poslednji pasus na engleskom, to je na 1. stranici, a
20 pretposlednji na B/H/S-u.

21 P: U ovom obaveštenju, u tom pasusu, piše:

22 "Među stanovništvom u Srebrenici i dalje vlada raspoloženje da napusti
23 enklavu u slučaju uspostavljanja bezbednog koridora od strane VRS-a."
24
25
26
27
28
29
30

1   Znači, raspoloženje koje vlada među stanovništvom.

2   Da li je ova informacija imala vojni značaj? Zašto se ona nalazi u
3   izveštaju obaveštajnog odeljenja?

4   O: Kad obaveštajci... kada obaveštajci cene - i obaveštajni organi kada
5   cene i procenjuju i proučavaju suprotnu stranu - oni, pored proučavanja strane,
6   oni su obavezni da o... proučavaju i sve druge okolnosti koje mogu da utiču na
7   izvođenje borbenih dejstava. Ovde se vidi da je o /sic/ jednom velikom pritisku,
8   i ima ih i ranije u procenama, da stanovništvo Srebrenice se osećalo zarobljenom
9   /?zarobljenim/ stanovništvom svoje 8. operativne grupe, živim štitom, i svaki
10   trenutak je želelo da napusti Srebrenicu.

11   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih želela da Vam pokažem dokazni
12   predmet 5D1262. Reč je o dokumentu ministra Bosne i Hercegovine, Hasana
13   Muratovića. Dokument je upućen Ratnom predsedništvu Žepe; od 8. maja 1995. je.
14   I, u dokumentu se piše o evakuaciji koja je od opšteg značaja.

15   P: Molim da pogledate ovaj dokument i objasnite nam šta bi u ovom
16   dokumentu značila ta formulacija "evakuacija od opšteg značaja".

17   O: Predmet: "Socijalna evakuacija", a sve ostalo govori o evakuaciji.
18   Jednostavno, ovde se vidi /?vide/ dve suprotnosti: stanovništvo želi da izađe po
19   svaku cenu s tih prostora, država želi da ih z... država i vojska želi /?žele/ da
20   ih ostave po svaku cenu na tim prostorima. Svako zaključivanje je suvišno.

21   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1364.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Reč je o dokumentu 28. divizije. Upućen je komandi 2. korpusa Armije BiH, a nosi
2 datum 19. jun 1995.

3 P: Molim da pogledate prvi deo ovog dokumenta, gde se govori o problemu
4 odlaska pripadnika Armije BiH i civila iz enklava.

5 Biste li nam mogli kazati koji su bili mogući razlozi da bi srebreničke
6 vlasti spriječile pripadnike Armije Bosne i Hercegovine da napuste enklavu?

7 O: Ovde se vidi /?vide/ dva problema: prvi problem je dezerterstvo, to
8 je napuštanje pripadnika Armije Republike Bosne i Hercegovine, a drugi problem
9 je evakuacija civila. I ovde se vidi ono što smo konstatovali otpočетка - od
10 prvog dana i jedni i drugi žele da napuste taj prostor, i to u sva tri pravca; u
11 pravcu Tuzle, u pravcu Kladnja i u pravcu Srbije. Svagde se osećaju sigurnije
12 nego što se osećaju na tom prostoru, a svima je jasno da je to posledica
13 stvaranja - pod znakom navoda - "zaštićene zone", koja je bila neprimereno
14 militarizovana.

15 P: Ali, koji su bili razlozi vlasti da bi spriječili pripadnike vojske
16 da odu iz enklave, iz enklave koja je u svakome slučaju morala biti
17 demilitarizirana?

18 O: Tu imamo dva nivoa vlasti. Lokalna vlast, kad je god mogla, ona je
19 iskazivala želju da izađe iz zone ovu... iz te zone, pošto se osećala nesigurnom,
20 ona i njezino stanovništvo. I državna vlast, koja je želela u svakom trenutku da
21 i vojska i stanovništvo ostanu u Srebrenici, jer na takav način znaju da za sebe
22 vezuju ogroman broj vojnih snaga.

23 S druge strane, svi pripadnici vojske koji su želeli da izađu odatle
24
25
26
27
28
29
30

1 shvatili su da na takav način, kako oni postupaju i kako se oni ponašaju,
2 postaju legitiman cilj. I onda su osetili da u tom trenutku, u tom ambijentu je
3 najbolje napustiti tu zonu. Interes armije je bio da je... mu /?joj/ stanovništvo
4 bude zaštita, da mu staniš... stanovništvo bude izvor logističke podrške - što je
5 vrlo uspešno o... i rađeno - a civilne način da na takav način održavaju svoju
6 teritoriju.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
8 5D1065. To je još jedan obaveštajni podatak Drinskoga korpusa; dakle, još jedna
9 informacija, od 13.04.1995.

10 P: Molim Vas, pogledajte 2. stranicu, i to zadnji pasus ovoga dokumenta,
11 koji govori o eventualnoj ofenzivi.

12 Da li veza o kojoj ovaj paragraf govori - dakle, veza koja je između
13 jedinica koje dolaze iz pravca Kladnja i Kalesije, dakle, njihovo povezivanje sa
14 jedinicama u Srebrenici - da li je to nešto što je predstavljalo realnu opasnost
15 po Vojsku Republike Srpske?

16 O: U toj relativno maloj zoni boravak 28. divizije je opasnost po Vojsku
17 Republike Srpske, po Drinski korpus. Posebna je opasnost što se očekuje da ta
18 jedinica u svakom slučaju bi izlazila probojem iz okruženja. Ona nije u prilici
19 da izađe s nekom frontalnom borbom. Oni su cenili da je najveća opasnost tamo
20 gde je najbliže, s druge strane, jedinice Armije BiH. U konkretnom slučaju,
21 najčešće su s... cenili Kladanj. I ovo je jedna realna procena koja se mogla
22 desiti, da 28. divizija krene u proboj iz okruženja, a s druge strane, da
23 jedinice Armije BiH naprave jaka dejstva i na takav način dubinu proboja smanje
24 i ostvare je /?ga/ uspešno.

25 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1067.

26

27

28

29

30

1 To je dokument Drinskog korpusa od 25. aprila 1995. Prema onome što piše u
2 prvome odlomku, Drinski korpus je zaprimio od službi Državne sigurnosti, odnosno
3 od Ministarstva unutarnjih poslova, informaciju temeljem koje Armija Bosne i
4 Hercegovine priprema opću ofenzivu na položaje Vojske Republike Srpske.

5 P: Kakva bi bila prirodna reakcija, uobičajena reakcija vojske kada
6 dobije ovakvu informaciju?

7 O: Ova informacija, kada se dobije u normalnim uslovima, onda bi svaka
8 vojska preduzela ofanzivne akcije da spreči izvršenje ove ofanzive, koja je
9 praktično očekivana od početka godine i koja se zvala "prolećna ofanziva".
10 Imajući u vidu da je još uvek na snazi primirje, Vojska Republike Srpske i
11 Drinski korpus ne preduzimaju ofanzivne akcije da bi sprečili ovu ofanzivu u
12 njegovom /?njenom/ začetku, u njegovom početku, u početnim grupisanja
13 /?grupisanjima/ snaga, nego samo organizuju, povećavaju organizanje...
14 organizovanje neprekidnog osmatranja, izviđanja i praćenja svih aktivnosti da bi
15 izbegli najveće moguće iznenađenje.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokument 1237.
17 To je naređenje Drinskoga korpusa od 18. maja 1995., u vezi sa zatvaranjem
18 srebreničke i žepačke enklave. Ono što me zanima u ovome naređenju je zapravo
19 njegov prvi dio.

20 P: Da li se, u svojoj suštini, ovo naređenje razlikuje od prethodnih
21 naređenja koja su, kako smo vidjeli, imala isti cilj?

22 O: Uvodni deo ovoga naređenja može da bude i na osnovu naređenja iz
23 1993. i na osnovu naređenja iz 1994.; ovo su isti cilj, isti zadaci Drinskog
24
25
26
27
28
29
30

1 korpusa, koji proističu iz njegove obaveze koju su dobili još 1993. godine.

2   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1238.
3 To je, naime, jedan dokument Drinskoga korpusa, upućen Glavnome štabu 20. maja
4 1995.

5   P: Pogledajte, molim Vas, prvi odlomak toga dokumenta. Prema onome što
6 tu piše, čini se da je komandant Drinskoga korpusa obavijestio načelnika Glavnog
7 štaba o planu boja, te o tome da je realizacija toga plana počela čim /?koliko/
8 je bilo moguće, i to na sastanku održanom u Glavnome štabu VRS-a 20.05.1995.

9   Načelnik Glavnog štaba o kojem govori ovaj dokument - možete li Vi nama
10 kazati zapravo tko bi mogao biti ta osoba, tko je taj načelnik štaba?

11   O: U ovom dokumentu se vidi da se govori o načelniku štaba, generalu
12 Milovanović Manojlu.

13   P: Budući da je načelnik štaba bio izviješten o planu boja oko
14 Srebrenice i Žepe na taj dan, 20. maja 1995., i budući da je čak izviješten o
15 početku ostvarenja toga plana, što se može zaključiti u vezi sudjelovanja
16 generala Milovanovića i o njegovome saznanju o događajima na prostoru Drinskoga
17 korpusa u maju 1995.?

18   O: Na osnovu svih d... raspoloživih dokumenata do sada, a posebno danas
19 iznešene kolekcije ovih dokumenata, može se nedvosmisleno konstatovati da stanje
20 u zoni odgovornosti Drinskog korpusa i u ston... zoni odgovornosti IBK izuzetno
21 dobro, najbolje, poznaje načelnik štaba, general Manojlo Milovanović, i ne samo

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da jako dobro poznaje, nego lično rukovodi sa velikim brojem operacija koje su u
2 toj nadležnosti.

3 P: Pogledajte, molim Vas, točku 1 ovoga dokumenta. Dakle, točku 1.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Na engleskom je taj dio na 2. stranici
5 dokumenta. Dakle, u toj točki 1 vidimo da Drinski korpus zahtijeva
6 pretpočinjavanje jedne jedinice 65. zaštitnog puka.

7 Ja bih Vam sada pokazala jedan dokument Glavnoga štaba koji se nastavlja
8 na ovaj zahtjev; a to je dokazni predmet 5D1214. U svom bitnom dijelu, ovaj
9 dokument govori o jedinici 65. zaštitnog puka koja je već pretpotčinjena
10 Drinskome korpusu.

11 P: Biste li nam mogli objasniti što zapravo znači "pretpočinjavanje"?

12 O: Pretpotčinjavanje predstavlja radnju kada nadležni starešina svoju
13 jedinicu, ili deo te jedinice, za određeno vreme, za određeni zad...zadatak, dâ
14 pod komandu drugom koma'dantu. Drugi koma'dant u tom vremenu, za koje je
15 jedinica pretpotčinjena, ima pravo komandovanja sa tom jedinicom, ali nema pravo
16 nikakvih promena unutar te jedinice. Izvršenjem zadatka, jedinica se vraća u
17 svoj matični sastav i izveštava koma'danta kako je izvršila zadatak.

18 P: Samo kako bi nam sve bilo jasno: tko zapovijeda ovom jedinicom iz 65.
19 zaštitnog puka kada je ta jedinica pretpotčinjena Drinskom korpusu?

20 O: Ovom pretpotčinjenom jedinicom komanduje koma'dant Drinskog korpusa
21 onda.

22 P: Pogledajte, molim Vas, broj koji se nalazi na ovome naređenju, 03/4-
23 973. Možete li nam kazati što taj broj znači?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja nisam posebno detektovao delovodstvo Glavnog štaba Vojske
2 Republike Srpske ali, prema najviše učestalih brojeva, mislim da je ovo
3 delovodni broj koji se odnosi na štab.

4 P: A što pokazuje, što ukazuje taj broj?

5 O: Taj broj ukazuje da je ovaj akt nastao u Glavnom štabu Vojske
6 Republike Srpske, da je zaveden pod tim brojem u tu knjigu, da je potpisan od
7 odgovornog sta... da je akt potpisan od odgovornog starešine i da je ispunio
8 uslove da bude poslat.

9 P: Ako se pretpostavi da ovaj broj pripada Upravi za operativno-nastavne
10 poslove, da li bi načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove nužno morao
11 vidjeti cijeli dokument koji nosi ovaj broj?

12 O: Ne nužno, nego uopšte nije morao videti, ovaj, uob... jel /sic/ je ovo
13 akt koji je potpisô njegov pretpostavljeni starešina.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1079.
15 To je naredni izveštaj Drinskoga korpusa, od 25. maja 1995., /u engleskom
16 transkriptu: 27. maja 1995./ kojim - u prvome odlomku - Drinski korpus
17 izvještava Glavni štab o ubojstvu pet vojnika Milićke brigade u jednoj zasjedi.

18 P: Kažite, molim Vas, na koji način ovakav događaj djeluje na to kako
19 komandant neke jedinice donosi odluke?

20 O: Iz ovoga izveštaja se vidi da je ovo jedan va'redni slučaj u
21 jedinici, koji je posledica nediscipline, sa tragičnim posledicama. Na osnovu
22 ovoga izveštaja se vidi da je i korake /?koraci/ koje je preduzimala
23 pretpostavljena komanda su naznačavali da se ovako možete... se nešto desiti; a
24
25
26
27
28
29
30

1 to je da u jedinici ima dosta neodgovornosti kod izvršenja zadataka. Ova je
2 tragedija posledica neodgovornosti.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1075.
4 To je novo naređenje Drinskog korpusa, u vezi s komunikacijom enklava Srebrenice
5 i Žepe, a datum dokumenta je 4. juli 1995. Radi se, naime, o vrlo kratkom
6 naređenju.

7 P: Imam samo jedno pitanje s tim u vezi. Da li se ovo naređenje, u
8 svojoj suštini, razlikuje od ostalih naređenja koja smo vidjeli, a u vezi s
9 komunikacijom između enklava Srebrenice i Žepe?

10 O: Ne razlikuje se uopšte. Ovo je jedan od mnogih različitih postupaka
11 da se obez... o... da se izvrši zadatak il' da se izvrši naređenje koje je dobijeno
12 ranije, i ovo je jedan od pokušaja da se izvrši taj... to naređenje.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala naređenje 5D1245,
14 koje je također naređenje Drinskoga korpusa. No, ovo naređenje je od 19.06.1995.

15 P: Pogledajte, molim Vas, preambulu ovoga naređenja. Kažite nam - prema
16 ovome naređenju, koji su bili razlozi za nastanak ovoga naređenja, kako Vi to iz
17 njega vidite?

18 O: Praktično, neizvršenje zadatka o razdvajanju enklava, stalni problemi
19 koje su imali u toj zoni predstavnici... odnosno, jedinice Drinskog korpusa,
20 naterali su na još jedno naređenje, da bi se svoj redovni zadatak izvršavao. I
21 to je jedno od "n" naređenja da bi se taj zadatak izvršio.

22 P: Vidimo da je ovo naređenje nastalo zbog novonastale situacije na
23
24
25
26
27
28
29
30

1 frontu oko enklava Srebrenice i Žepe. Je li tako?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih Vam pokazala sada dokument
3 5D1092. To je naređenje Drinskoga korpusa od 15.06.1995.

4 P: U drugome pasusu ovoga naređenja vidimo da je u zoni odgovornosti
5 Drinskog korpusa neprijatelj ispoljio jaka borbena djelovanja, oko Teočaka,
6 Kalesije, Visa /fon./, Kladnja, Olova, te između Srebrenice i Žepe, i oko
7 Goražda. Da li naređenje koje ste maloprije vidjeli ima ikakve veze s ovim
8 dokumentom? Dakle, naređenje koje ste vidjeli prije ovoga, od 19.06.

9 O: Ja bi' ovde napomenuo jednu činjenicu, a to je da komanda Drinskog
10 korpusa je imala vrlo specifičnu poziciju u izvođenju borbenih dejstava. Ona je
11 imala spoljnu liniju fronta, praktično, i unutrašnju liniju fronta. Što znači:
12 na svojim granicama k... prema 2. korpusu i ostalim snagama u dodiru, ona je
13 držala taj front, a sa unutrašnje strane je imala granice prema enklavama, gde
14 je neprijatelj bio izuzetno j... izuzetno aktivan i nikada nije prestajao sa de...
15 sa dejstvima.

16 Spoljna granica je imala svoje oscilacije. Imala je perioda kada je s...
17 je manje i kada se više dejstvovalo. Učestvovala je u... u odbrambenim i
18 ofanzivnim akcijama komande Drinskog korpusa. A ove unutrašnje granice su
19 stalno, stalno bile aktivne, nikada aktivnost nije opadala; ili, ako je opadala,
20 onda je opadala samo zbog toga da s... bi se popustila koncentracija. Tako da ova
21 dva dokumenta su upravo kore... imaju korespondenciju, jer se ukazuje da su sada
22 jaka dejstva i na spoljnim i na unutrašnjim granicama Drinskog korpusa.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, mislim da bi
24 sada bilo vrijeme za pauzu.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, 25 minuta. Koliko mislite još

26

27

28

29

30

1 Armija BiH.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
3 5D1249. Reč je naređenju Drinskog korpusa od 27. juna 1995. To je 1249.

4 To je još jedno naređenje koje se odnosi na situaciju oko srebreničke
5 enklave i enklave Žepa. Imamo čitav niz naređenja u junu 1995. godine.

6 P: Zašto je bilo potrebno da se donese ovo novo naređenje, 27. juna
7 1995.?

8 O: U svakom trenutku kada nastane neka nova situacija, kada se dese nova
9 neka dejstva, uglavnom ne može se postupiti po naređenju /?naređenjima/ koja su
10 važila pre toga. Potrebno je da se donesu neka nova naređenja i nove korekcije.
11 Ovo se može nazvati da je cela kolekcija naređenja Glavnog štaba Vojske
12 Republike Srpske, Drinskoga korpusa, na osnovu postupaka... na osnovu postupaka
13 Armije BiH u zoni odgovornosti Drinskog korpusa i novonastalih situacija koje su
14 se dešavale. Ovo je prirodni živi organizam komandovanja.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
16 5D1246. Reč je o naređenju Drinskog korpusa od 19. juna 1995. Želela bih da
17 pogledamo 2. stranicu na engleskom, a na B/H/S-u je to 1.

18 P: Vidimo da u ovom naređenju Glavni štab naređuje Krajiškom i Drinskom
19 korpusu da obrazuju laku pešadijsku brigadu, kako bi se pojačao Sarajevski
20 korpus. I ovo je naređenje Drinskog korpusa o obrazovanju te brigade.

21 Objasnite nam kako to da je tada Drinski korpus, koji je imao moguće
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 probleme u vlastitoj zoni odgovornosti, morao da pošalje brigadu Sarajevskom
2 korpusu?

3 O: Verovatno je Glavni štab Vojske Republike Srpske procenio - a na
4 osnovu svih dosadašnjih analiza, ja se slažem sa tom procenom - da komanda
5 Drinskog korpusa može svojim snagama da reši sve s... ove svoje probleme, posebno
6 da je mogla da reši problem oko enklave Srebrenica i Žepa, i procenio je da u
7 ovom trenutku veće probleme ima Sarajevsko-romanijski korpus i da, na osnovu
8 toga, dodeli jedinicu ovome korpusu za izvršenje zadataka /?zadatka/ koji mu je
9 bio na težištu. Ovo je specifičan način dodeljivanja jedinice, kada iz sastava
10 postojećih živih jedinica izuzima njihove delove i formira jednu jedinicu za
11 izvršenje zadatka.

12 Isto ovo je veoma poznat način, koji se ovako radi. I naređenje ima sve
13 elemente da bude opravdano i svrsishodno, i da ne naruši u nijednom delu borbenu
14 gotovost Drinskog korpusa.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
16 P107. Reč je o naređenju Drinskog korpusa i odnosi se na aktivna borbena
17 dejstva, a datum je 2. jul 1995.

18 P: Da li biste mogli da nam kažete šta su to "aktivna borbena dejstva"?
19 Da li biste mogli da nam definišete taj pojam?

20 O: Pokušaću da budem što precizniji i jasniji. Aktivna borbena dejstva
21 su, pre svega, ofanzivna borbena dejstva koja se izvode u sastavu vojske i od
22 njih su poznati: protivnapad, ispad, prepad, zaseda, diverzija, i sl. Druga
23 karakteristika aktivnih borbenih dejstava je ta da ih izvode taktičke jedinice,
24 odnosno da su u nadležnosti -

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine generale, opet imamo nekoliko
2 poteškoća. Molim Vas da budete ljubazni i da ponovite vrste napada,
3 protivnapada, jer je prevodilac imao poteškoće da Vas prati.

4 SVJEDOK: Izvinjavam se i ponoviću sve ispočetka.

5 Aktivna dejstva pre svega su ofanzivna dejstva, pretežno napadnog
6 karaktera. Od aktivnih borbenih dejstava su poznati: protivnapad, ispad, prepad,
7 zaseda, diverzija, demonstrativna dejstva. Po snagama koje ih izvode, aktivna
8 borbeno dejstva izvode taktičke jedinice. Činjenica da ih izvode taktičke
9 jedinice govore /?govori/ o njihovoj... o njihovom kvantitetu, odnosno broju ljudi
10 koji se u njih uključuju.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala nakratko dokazni
12 predmet P114. Reč je o naređenju Drinskog korpusa od 13. jula 1995. godine. To
13 je naređenje za napad na Žepu.

14 P: Zašto se u ovoj zapovesti govori o napadu dok, kad je bilo reči o
15 srebreničkoj enklavi, tu se govorilo o borbenim dejstvima?

16 O: Upravo to je suštinska razlika između ove dve zapovesti koje su
17 napravljene: dok zapovest za napad napada... nap...napad pre'stavlja vid borbenih
18 dejstava, i na takav način opredeljuje i konačan cilj, opredeljuje snage koje
19 učestvuju u njemu, sa jasnim definisanjem početka i kraja akcije, aktivna
20 borbeno dejstva u svom karakteru su pauzirajuća u odnosu na ovaj napad.

21 P: Da li biste mogli da ponovite poslednji deo odgovora, kad je reč o
22 poređenju između borbenih dejstava i napada?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da ga prevedem, pošto izgleda termin "pauziranja" nije dobro
2 preveden. Aktiv... napad ima svoj kontinuitet, a ova aktivna borbena dejstva - ona
3 fluktuiraju, nemaju kontuini...kontinuitet. Mogu da se dešavaju u nekom periodu,
4 pa da prekstinu /?prestanu/ da se dešavaju, pa ponovo da se dešavaju.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pre nego što se detaljnije osvrnemo na
6 dejstva koja su se vodila oko Srebrenice u julu 1995. godine, želela bih da Vam
7 pokažem dokazni predmet P2894. Reč je o naređenju Drinskog korpusa od 2. juna
8 1995., a odnosi se na Zeleni Jadar, na komunikaciju sa Zelenim Jadrom.

9 P: Molim Vas da pogledate 1. stranicu ovog naređenja, i mislim da će to
10 biti više nego dovoljno kako biste mogli da nam date svoje mišljenje. I, recite
11 nam, da li ovo naređenje je povezano sa aktivnostima koje su kasnije se odigrale
12 u julu? Da li se ova akcija može smatrati početkom aktivnosti koje su se
13 odigrale u julu?

14 O: Ova akcija je jedna od kontinuiteta akcija i problema koje su imali u
15 to... u ovoj zoni, i ona ne predstavlja nikakav početak, nego kontinuitet da se
16 jedan problem reši.

17 P: Vidimo da se ovo naređenje odnosi na uspostavljanje fizičke kontrole
18 nad objektima i komunikacijama u Zelenom Jadru.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
20 5D1227. Reč je o naređenju Drinskog korpusa od 18. marta 1995.

21 P: Vidimo da se ovo odnosi na zaštitu imovine u selu Zeleni Jadar. Da li
22 je predmet ovog naređenja povezan sa naređenjem koje smo videli, od 2. juna
23 1995.? Da li postoji neka veza između predmeta naređenja ova dva dokumenta?

24
25
26
27
28
29
30

1 O: Odvada... u obadva dokumenta je predmet Zeleni Jadar, u obadva
2 dokumenta se vidi da je to prostor koji je van delim...delimi...dem...demilitarizovane
3 zone, i da se vidi da Vojska Republike Srpske 'oće da uspostavi kontrolu, u
4 skladu sa svim ovlašćenjima koje ima.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih želela da se vratim na dokazni
6 predmet P107. To je naređenje Drinskog korpusa od 2. jula 1995. Molim da
7 pogledamo 3. stranicu na engleskom, a na B/H/S-u je to 2. stranica. Interesuje
8 me 2. pasus.

9 P: S obzirom na zadatak koji je naveden u pasusu broj 2, da li se taj
10 zadatak razlikuje od zadataka koji su ranije bili povereni Drinskom korpusu? Da
11 li je taj zadatak drugačiji od zadataka koje je Drinski korpus imao ranije?

12 O: Drinski korpus je od 1993. godine imô zadatak da obezbedi granice
13 enklava, da funkcionišu te granice u skladu sa postignutim dogovorom, a onoga
14 trenutka kada su te granice postale porozne, posebno između enklave Žepa i
15 Srebrenica, da... da ih razdvoji i da ponovo uspostavi kontrolu nad tim prostorom.
16 To je zadatak, praktično, od 1993. godine i nema ništa novo u ovom zadatku.

17 P: Sa vojne tačke gledište, da li pasus broj 2 ovog naređenja znači da
18 je trebalo izmestiti civilno stanovništvo?

19 O: U nijednoj varijanti se ne može izvesti taj zaključak, pa čak ga je
20 vrlo teško izvesti i kô špekulacija /?špekulaciju/.

21 P: Zadatak koji je naveden u ovom naređenju, da li on podrazumeva
22 eliminaciju enklava?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ja bi' ga pročitô u potpunosti i onda rekô. Zadnja rečenica je v...
2 vojnički je vrlo precizna: "U dubini zone Drinskog korpusa da što pre razdvoji
3 enklave Žepa i Sel... i Srebrenica, i suzi ih na gradsko područje." I jednostavno
4 je termin "razdvajanje"; nikakav termin "osvajanje".

5 P: Uprava koja je bila zadužena za operativno-nastavne poslove Glavnog
6 štaba, da li je ona imala neku ulogu u izradi ovog naređenja?

7 O: Uprava za operativno-nastavne poslove nije imala nikakvu ulogu i
8 nadležnost u izradi ovog naređenja i cele kolekcije ovih naređenja o kojima smo
9 danas govorili.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
11 P33. Reč je o dokumentu Glavnog štaba od 9. jula 1995. godine, u kojem se
12 Drinskom korpusu dostavlja sporazum predsednika Republike Srpske i, znači, daje
13 se saglasnost snagama VRS-a da uđu u Srebrenicu. I tu se, takođe, i izdaje
14 naređenje predsednika u pogledu toga koju proceduru treba primeniti kad je reč o
15 pripadnicima UNPROFOR-a i muslimanskog civilnog stanovništva.

16 P: Najpre, recite nam, koji je značaj ovog dokumenta od 9. jula 1995., s
17 obzirom na događaje koji su se u julu 1995. godine odigrali u Srebrenici?

18 O: Ja bi' samo zamolio da se malo spusti ovaj akt.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se pokaže i donji deo stranice.

20 SVJEDOK: E, tako.

21 Po sadržaju ovoga dokumenta - prvo, ovo nije dokument Glavnog štaba
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vojske Republike Srpske, ovo je akt koji je tamo zaveden. Ovo je jedna odluka
2 vrhovnoga koma'danta, koju je pomoćnik koma'danta Glavnog štaba Vojske Republike
3 Srpske preneo potčinjenoga... potčinjenima, upoznô je vrhovnog koma'danta da je
4 preneo, i zaveo je tu odluku u Glavnom štabu. 'Nači, ovo po prirodi, po
5 karakteru, nije dokument Glavnog štaba; ovo je odluka vrhovnog koma'danta. A
6 odluka vrhovnog koma'danta, po ovome aktu se odnosi na to da se /.../ zauzme
7 Srebrenica i izvrši demilitarizacija enklave Srebrenica.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

9 P: Koji organ u Glavnom štabu je zadužen za prosleđivanje naređenja
10 potčinjenim jedinicama? Koji organ ili koja osoba?

11 O: U ovom trenutku to nije bilo bitno. Bitno je da je nadležni organ
12 Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, pomoćnik koma'danta, upoznat sa odlukom
13 vrhovnog koma'danta, da to što je on upoznat sa odlukom vrhovnog koma'danta on
14 je napisao i poslao na sva potrebna mesta. Gde je zavedeno, ne znači da l' je
15 taj organ zadužen ili nije zadužen za ovaj akt.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye?

17 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Kad je reč o odgovoru koji je svedok
18 dao, to nije odgovor na postavljeno pitanje i zamolio bih svedoka da odgovori na
19 pitanje.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, to je tačno. Osim ukoliko se Vi ne
21 slažete, ali mislim da je gospodin Vanderpuye potpuno u pravu.

22 Generale, pitanje je bilo sledeće:

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Ko ili koji organ u Glavnom štabu je u uobičajenim okolnostima zadužen
2 za prosleđivanje naređenja potčinjenim jedinicama?"

3 SVJEDOK: Strah me da ću s...sad zakomplikovati situaciju - svaki organ iz
4 svojih nadležnosti.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Biću preciznija u svom pitanju.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite. Izvolite, ali još uvek morate
7 ovo pojasniti, jer pitanje je bilo ko, kao osoba ili - ukoliko ima neki organ -
8 koji je taj organ koji je zadužen za prosleđivanje naređenja i uputstava. Da li
9 biste mogli... Ako želite da se posavetujete sa klijentom, svakako izvolite.

10 Izvolite, imate reč.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

12 P: Molim Vas da mi kažete: uobičajeno u Glavnom štabu, koji organ
13 prosleđuje naređenja u pogledu borbenih aktivnosti? Koji organ prosleđuje ta
14 naređenja potčinjenim jedinicama?

15 O: /nečujno/ ...principu, borbena dokumenta ili osnovna borbena dokumenta
16 odlaze iz štaba, odnosno iz... sa operativno-nastavnog centra i organa, ili za... iz
17 operativnog centra. A s... i druga borbena dokumenta odlaze iz drugih organa. Ako
18 je bilo precizno, sad, za početna borbena dokumenta, onda je to ova preciznost.

19 P: Da li znate koji su mogući razlozi koji objašnjavaju zašto ovaj
20 dokument nije bio zaveden i potpisan od strane oficira Uprave za operativno-

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nastavne poslove Glavnog štaba?

2 O: Iz ovoga dokumenta se vidi da je negde predsednik Republike Srpske
3 upoznat s rezultatima, da je tu prisutan general Tolimir, da je neko preneo
4 rezultate, i tog trenutka je vrhovni komandant naredio pomoćniku komandanta da
5 prenese njegov stav. Pomoćnik komandanta tog trenutka taj stav koji ima, on ga
6 prenosi sa mesta gde mu je najlakše da ga prenos... da ga prenese. Prema tome,
7 ovaj dokument nije morô da bude uveden u operativno-nastavni organ, ili u štab,
8 ili bilo gde na drugo mesto. On je trebô da bude zaveden na najbližem mestu gde
9 je mogô da dođe pomoćnik komandanta i da ovakav akt napravi.

10 P: Da li nešto u ovome dokumentu pokazuje da je Uprava za operativno-
11 nastavne poslove taj dokument primila, da je on stigao u Upravu, da je njoj
12 poslan?

13 O: Po sadržaju dokumenta, po svim aktivnostima koje su vođene, nije bio
14 poslat, a po onome kome je poslat - na IKM, na ruke generala Gvere i Krstića, i
15 komandi Drinskog korpusa, i pre'sedniku republike na upoznavanje - vidi se da je
16 jasno kome je sve poslat.

17 P: Koja je bila uloga Uprave za operativno-nastavne poslove Glavnoga
18 štaba Vojske Republike Srpske i generala Miletića, koji je bio njezin načelnik,
19 u izvođenju borbenih djelovanja u Srebrenici u mjesecu julu 1995.? Ja Vam ovo
20 pitanje postavljam na osnovi dokumenata koje ste imali prilike vidjeti, te na

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 osnovi uobičajene uloge, tj. poslova ove Uprave u ovakvim situacijama.

2 O: Na osnovu svih dokumenata, il' ove kolekcije dokumenata koja je
3 prikazana, uloga Uprave za operativno-nastavne poslove je bila samo da, na
4 osnovu borbenih izveštaja koji stižu iz Drinskog korpusa, te izveštaje a...
5 evidentira, bitne stavke iz tih izveštaja st... ovaj, ugradi u izveštaj Glavnoga
6 štaba i prosledi ov... dalje. Nikakve druge ingerencije nije imala.

7 Činjenica da, kada dođu neki izveštaji koji pre'stavljaju nešto posebno
8 ili nešto van do tada definisanih stvari, tada Uprava za operativno-nastavne
9 poslove, ili nadležna uprava iz čije je nadležnosti, treba o tome da posebno
10 upozore koma'danta. Ova činjenica se ne odnosi na jedinice, ako nešto posebno
11 dolazi iz jedinica u kojima se već nalazi koma'dant, jel Uprava zna da je
12 koma'dant onda upoznat sa stanjem u jedinicama.

13 P: Samo da pojasnimo - u situaciji kojom se mi bavimo, koja nas zanima,
14 mi znamo da se general Mladić nalazi u zoni Srebrenica, i to najmanje 11. i 12.
15 jula. Da li je u ovome razdoblju general Miletić, koji se nalazi navodno u Crnoj
16 Rijeci - pretpostavimo da je tamo - dakle, da li on u tom trenutku treba dati
17 kakvo upozorenje, kakav izvještaj, ili bilo šta slično, nekakav prijedlog u vezi
18 Srebrenice, generalu Mladiću?

19 O: Pod pretpostavkom da se nalazi tamo, onda general Miletić - a s
20 obzirom da se ne nalazi, onda lice koje ga zamenjuje - kad bi dobio i na bilo
21 koji način saznao ovaj izveštaj, on ne bi imao nikakve nadležnosti, jel
22 jednostavno vidi da se ovo re... dešava nešto van planova koji se vode u Glavnom
23 štabu Vojske Republike Srpske, i da predstavlja aktivnosti u Drinskom korpusu, a
24 da je koma'dant u toj zoni i upoznat. A i da je koma'dant bilo gde, upoznat je

25

26

27

28

29

30

1 jedan od pomoćnika koma'danata, onaj koji je sastavio i ovaj izveštaj.

2 P: Da li obično u Vojsci Republike Srpske Uprava za operativno-nastavne
3 poslove je zadužena za nadzor kretanja ili, pak, evakuacije stanovništva?

4 O: Rekao sam i juče, a sada da ponovim, preciziram: Vojska Republike
5 Srpske nije imala organe koji su radili, direktno ili indirektno, sa
6 stanovništvom. A posebno nikakve nadležnosti nije imala, niti ima, Uprava za
7 operativno-nastavne poslove, i u nijednoj vojsci nemaju takve uprave te
8 nadležnosti.

9 P: Je li moguće, općenito govoreći, držati pod nadzorom evakuaciju koja
10 se odigrava u Srebrenici, u Potočarima, ako se netko nalazi u Crnoj Rijeci, koja
11 je udaljena više desetaka kilometara?

12 O: Za takve aktivnosti, koji /?koje/ su po svojoj učestalosti sa velikim
13 brojem učesnika i sa velikom frekvencijom, moguće je isključivo upravljati na
14 licu mesta, nikako van lica mesta.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument P113. To
16 je, naime, izvještaj o evakuaciji koja je bila u Srebrenici. Dokument je od
17 13.07.1995. To je dokument kojega je pukovnik Radoslav Janković poslao Upravi za
18 obavještajne poslove Glavnoga štaba.

19 P: Dakle, vidimo na ovome dokumentu da je upućen Upravi za obavještajne
20 poslove. Jesu li starješine koji su radili u Upravi za operativno-nastavne

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 poslove trebali biti upoznati sa nekim dokumentom koji je upućen nekoj drugoj
2 upravi?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislím da bi bilo dobro da kolegica
5 ponovi pitanja, zato što mislim da nije točno prevedeno.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau?

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

8 P: Je li ovaj dokument, koji dolazi iz Sektora za obavještajno-
9 sigurnosne poslove, ako je upućen odjelu Drinskoga korpusa za obavještajne
10 poslove, da li je to dokument s kojim bi trebali biti upoznati oficiri koji su
11 zaduženi za operativno-nastavne poslove Glavnoga štaba?

12 O: Svim vojskama je praksa - i to ovde je bila, u Glavnom štabu i u
13 Vojske Republike Srpske - kada bila koja organizacijska jedinica dobije neki
14 izveštaj ili naređenje, da prvo kad ga pogleda vidi da li u njemu ima elemente
15 za drugu organizacijsku jedinicu i, ako ima elemente, onda na odgovarajući način
16 upozna drugu organizacijsku jedinicu. Ovaj dokument koji je napravljen, koji je
17 postavljen... poslat u Sektor za obavještajno-bezbednosne poslove, praktično ima negde
18 oko pet paragrafa; prva tri se, po prirodi stvari, uglavnom odnose na sektor za
19 logistiku, ili pozadinu, i oni su trebali biti upoznati sa njim. Ovaj treći...
20 ovaj četvrti, o krađama, prenos... odnosi se na Upravu bezbednosti, u njihovoj
21 nadležnosti, i ovaj četvrti /?peti/ bi bio ili na neke organe za informisanje,
22 ili civilnom... ili civ... ili državnim organima za informisanje.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 'Nači, nijedan element ovoga dokumenta se ne odnosi iz nadležnosti
2 Uprave za operativno-nastavne poslove.

3 P: I zadnje pitanje u vezi sa Srebrenicom.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam dokument 5D1365. To je
5 dokument predsjednika Predsjedništva Srebrenice /sic/. Dokument je upućen
6 predsjedniku republike 09.07.1995.; predsjedniku Bosne i Hercegovine.

7 P: Što možete kazati o stavu lokalnih vlasti Srebrenice u vezi s
8 evakuacijom?

9 O: U samom konkretnom pitanju iz ovoga dokumenta se, ovaj, vide dve
10 stvari: da civilna vlast, u suštini, ne zna šta planira i šta radi 28. divizija
11 KOV; i pod broj dva, ono što otpočeka, od prvog dana insistiraju - oni
12 insistiraju s... da se nađe ijedan od metoda da se izvrši evakuacija stanovnika iz
13 Srebrenice. Njihova želja ostaje konstantna.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih se vratila na dokument P114. To
15 je, naime, naređenje za napad na enklavu Žepa od 13.07.1995.

16 P: Ponajprije, možete li nam kazati kakva je bila uloga Uprave za
17 operativno-nastavne poslove Glavnoga štaba, odnosno koja je trebala biti njezina
18 uloga u razradi ovoga naređenja?

19 O: Za zapovest komande Drinskog korpusa delu svojih jedinica i za
20 obavljanje redovnih delatnosti, Uprava za operativno-nastavne poslove nema
21 nikakve nadležnosti prema ovome... prema ovoj zapovesti.

22 P: Da li bi to naređenje trebalo biti poslano Upravo za operativno-

23
24
25
26
27
28
29
30

1 nastavne poslove Glavnoga štaba?

2 O: Ne, nikako. Zapovesti koje se šalju Glavnom štabu na odobrenje, one
3 se posebno preciziraju - koje zapovesti i kada se dostavljaju i šta se
4 dostavlja.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li, molim Vas, svjedoku pokazati
6 2. stranicu ovoga naređenja; to će biti 2. stranica na engleskom? Oprostite, na
7 B/H/S-u je to na 1. stranici i dalje, a na engleskom također.

8 P: Pogledajte, molim Vas, točku 2, zatim točku 3 i 4. Ima li nešto -
9 naravno, s vojne točke gledišta - ima li nešto u ovim točkama što implicira na
10 pokrete civilnoga stanovništva ili, pak, na neka djela protiv civilnog
11 stanovništva?

12 O: Nema nijedan takav element koji se može zaključiti, gde se vidi da je
13 koma'da Drinskog korpusa, na osnovu odluke vrhovnog komandanta koji je izneo za
14 Srebrenicu, i na osnovu rezultatima /?rezultata/ koje su podis... postigli u
15 eliminisanju enklava Srebrenic...k...ca /?Srebrenica/ produžili dejstva prema Žepi,
16 a usput znaju da drže stabilno liniju fronta prema 2. korpusu. Isključivo
17 planiranje vojnih akcija prema Armiji BiH.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo, molim Vas, svjedoku dokument
19 5D1366. To je dokument predsjednika Ratnoga predsjedništva općine Žepa, dokument
20 koji je upućen predsjedniku Republike Bosne i Hercegovine 19.07.1995.

21 P: Pogledajte, molim Vas, ovaj dokument, konkretno točke 1 i 2, i kraj
22 ove stranice - ustvari, kraj se u dokumentu na engleskom jeziku nalazi na 2.
23 stranici - pa nam kažite, molim Vas, kakav je Vaš zaključak u vezi sa stavom
24 vlasti u Žepi o evakuaciji.

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovaj dokument vrlo precizno ukazuje na antagonizam između lokalne
2 vlasti i vlasti Republike Bosne i Hercegovine. I, rečenica koja je ovde vrlo
3 precizna: "Na vaš plan ne znam šta da kažem," - to je plan da ostanu, ovaj, u
4 Žepi - je jedna stvar, a oni insistiraju da izađu iz Žepe, st... bolje da... ka'e, u
5 svakom slučaju bolje da bilo ko spasi nego da bilo ko ostane /sic/.

6 Oni insistiraju za izlazak iz Žepe, a državno rukovodstvo insistira na
7 ostanku u Žepi. Vidi se da je o tom problemu izlaska i ostanka već raspravljano,
8 i oni očekuju da je raspravljano i na Savetu bezbednosti.

9 P: Ono što je ušlo u zapisnik nije baš najjasnije. Tko inzistira da
10 stanovništvo ostane u Žepi, a tko inzistira na tome da stanovništvo ode iz Žepe?

11 O: Državno rukovodstvo insistira, i uvek je insistiralo, da stanovništvo
12 ostane u Žepi i da os... na takav način ostvaruje svoje ciljeve, a lokalno
13 stanovništvo i lokalna vlast je insistirala da odu iz Žepe.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
15 5D1350. Taj dokument je na engleskom jeziku, ali ja ću Vam pročitati njegov
16 relevantni dio. To je, naime, izjava predsjednika Vijeća sigurnosti od 20. jula
17 1995., a u vezi sa situacijom u Žepi. Taj paragraf koji me zanima je predzadnji
18 odlomak ove izjave, gdje piše da predsjednik Vijeća sigurnosti je kazao,
19 zapravo, sljedeće:

20 "Vijeće sigurnosti naglašava važnost koju pridaje najpotpunijoj suradnji
21 s UNHCR-om i drugim međunarodnim humanitarnim organizacijama, te zahtijeva da te
22 organizacije dobiju nezapriječenu slobodu kretanja i pristup tome području. Osim

23
24
25
26
27
28
29
30

1 toga, zahtijeva da vlasti bosanskih Srba surađuju sa svim nastojanjima,
2 uključujući nastojanja UNPROFOR-a, kako bi se osigurala sigurnost civilnoga
3 stanovništva, a posebno njegovih najranjivijih pripadnika, uključujući i
4 evakuaciju, kako je zahtijevao ministar vanjskih poslova Republike Bosne i
5 Hercegovine u svome pismu od 17. jula 1995."

6 Sada kada ste vidjeli ovaj dokument, možete li nam kazati kakav je
7 zapravo izgleda bio usklađeni stav svih vlasti Bosne i Hercegovine u vezi sa
8 Žepom?

9 O: Ovaj dokument sada daje bitne odgovore na onaj prethodni dokument.
10 Vidi se da je podnosilac ovoga dokumenta... prethodnoga dokumenta bio upoznat sa
11 tim da je pitanje pokrenuto pred Savetom bezbednosti, da je to pitanje potegnuto
12 17. jula - on je zvao devetnaestoga da v... da vidi šta je gotovo - da će biti
13 pokrenuto pitanje evakuacije, što je njihova... što je njihova, ovaj, želja, i da
14 je tražio da vidi se šta će biti sa tim, šta će biti sa tim odgovorom i šta je
15 preduzeo... šta je preduzeo Savet bezbednosti.

16 P: Ako su vlasti Republike Srpske bile upoznate sa sadržajem ove izjave
17 predsjednika Vijeća sigurnosti, kakav bi bio njihov zaključak u vezi s voljom
18 muslimanskoga naroda Žepe u pogledu evakuacije?

19 O: Vlasti Republike Srpske su b... sigurno bile upoznate s ovim aktom i
20 njima je bilo jasno da je volja stanovništva da izađe, da se evakuiše iz
21 enklave, i jasno je koje im je obaveze nametnô Savet bezbednosti u okviru, pre
22 svega, prema stanovništvu, prema ranjenima, radi njihove sigurnosti.

23 P: Vidimo da u ovome dokumentu Vijeće sigurnosti poziva na suradnju s
24
25
26
27
28
29
30

1 međunarodnim organizacijama.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih Vam sada pokazala dokument
3 5D1114. To je dokument Drinskoga korpusa od 20. jula 1995., koji zapravo
4 predstavlja informaciju o odobrenju koje je dao Glavni štab Vojske Republike
5 Srpske Crvenome križu, a u cilju medicinske evakuacije ranjenih i bolesnih iz
6 Žepe.

7 P: Vidimo, dakle, ovaj dokument. Kažite, da li možda u njemu ima kakvih
8 nepravilnosti, odnosno nekih nepodudarnosti, nešto što bi bilo u suprotnosti s
9 izjavom predsjednika Vijeća sigurnosti?

10 O: Iz ovoga dokumenta se vidi da je Glavni štab Vojske Republike Srpske
11 reagovao dosledno, onako kako je bilo zahtevano u ovome pročitanoj stavu iz akta
12 Veća sigurnosti, i vidi se da je vrlo brzo odradio obaveze prema dubini; to
13 znači od strane Glavnog štraba /?štaba/ prema korpusu, a korpusi da su hitno
14 odradili svoje obaveze prema potčinjenim sastavima. Ovaj dokument dokazuje da je
15 u skladu sa prethodnim aktom.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada svjedoku pokazati
17 dokument 5D1115? To je sličan dokument, također Drinskoga korpusa, od 20. jula
18 1995., a koji se odnosi na odobrenje UNPROFOR-a, za jednu ekipu UNPROFOR-a koja
19 je trebala doći u Žepu 20.07.1995.

20 P: Da li se u ovome dokumentu nalaze nekakve nepravilnosti ili, pak,
21 nešto što bi bilo u nesuglasju s izjavom predsjednika Vijeća sigurnosti?

22 O: Upravo je ovaj dokument primer saglasnosti sa a...aktom Veća sigurnosti
23 i sa vrlo... sa vrlo odgovornom brzinom, od regulisanja pitanja od Glavnog štaba

24

25

26

27

28

29

30

1 do izvršilaca, dole.

2 P: Mi znamo da evakuacija nije obavljena toga 27.07.1995., pa bih Vam
3 pokazala dokument od 25. jula 1995., odnosno nekoliko dokumenata.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Prvi od tih dokumenata je 5D1117. To je
5 dokument Drinskoga korpusa, u vezi s odobrenjem Glavnoga štaba datoga
6 predstavnicima UNPROFOR-a; dakle, odobrenje za odlazak u Žepu 25.07.1995.

7 P: A, prije nego što Vam postavim pitanje, pokazaću Vam još jedan
8 dokument. Najprije, molim Vas, pogledajte ovaj dokument.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
10 5D1118. To je potpuno sličan dokument, od 25. jula 1995. Reč je o odobrenju
11 datom konvoju, ruskom i francuskom konvoju, kao i medicinskim transporterima, da
12 uđu u Žepu 25. jula 1995. godine.

13 P: Šta biste mogli da nam kažete u pogledu ova dva poslednja dokumenta
14 koja smo videli, imajući na umu poziv predsednika Saveta bezbednosti?

15 O: S obzirom da je ovo dokument koji je nastao 25-oga, vidi se da je
16 održan kontinuitet doslednog poštovanja odluka Saveta bezbednosti, u vezi
17 unpropofo... UNPROFOR-a, Međunarodnog crvenog krsta, UNHCR-a, i sl.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I još jedan dokument na istu temu. To je
19 5D1120, od 27. jula 1995. To je odobrenje kretanja konvoja UNPROFOR-a, kojima se
20 dostavlja hrana i voda u Žepu.

21 P: Šta biste mogli da nam kažete u pogledu ovog dokumenta?

22 O: Da je i ovaj dokument, kao i svi prethodni, predstavlja kontinuitet
23 odobrenja od strane Glavnog štaba, komande korpu... korpand... komande korpusa, do

24

25

26

27

28

29

30

1 iz... onih koji se nalaze na izvršenju, da se ispune svi zahtevi p... koje je
2 postavio Savet bezbednosti.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
4 5D1381. To je dokument stanice policije u Rogatici, od 27. jula 1995.

5 P: I, samo da Vas nešto pitam, u pogledu razloga zašto je stanica
6 policije Rogatica obavestila Ministarstvo unutrašnjih poslova u pogledu toga
7 kako se odvija evakuacija?

8 O: Normal dela... normalna delatnost javne bezbednosti je upravo stanje na
9 teritoriji, i ovo je njihova normalna delatnost, za koju su oni nadležni, da
10 obaveste svoje organe kako to stanje na teritoriji funkcioniše; a u ovom
11 trenutku se radi o jednoj radnji koja nije klasična, nije standardna - to je
12 evakuacija i to je njihova normalna i prirodna delatnost.

13 P: Sama činjenica da ovaj gospodin Marković obaveštava svoje nadređene o
14 evakuaciji koja se odvija i način na koji se ona odvija, da li to znači da je on
15 na bilo koji način lično bio angažovan, upleten u tu evakuaciju?

16 O: Iz ovoga telegrama, odnosno ovoga akta bi' mogô da kažem da je on
17 znao za evakuaciju. Ko je bio zadužen da prati, obezbeđuje, rukovodi, ili
18 slično, teško je reći. Ali, ovaj gospodin je, ovde, znao za akciju, obavešten je
19 o njoj i upravo obaveštava dalje da će sve o svim promenama izveštavati.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
21 5D1113. To je dokument pomoćnika komandanta za logistiku u Glavnom štabu. Datum
22 je 19. jul 1995.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas da pogledate 1. i 2. pasus ovog naređenja, gde se govori o
2 sredstvima za prevoz, o sanitarnoj opremi i ekipi, i pomoćnik za logistiku
3 izdaje naređenje u smislu da se obezbede sredstva za prevoz i sanitetski
4 materijal.

5 Da li taj zadatak koji je zacrtan u pasusima 1 i 2, da li je on bio u
6 okviru nadležnosti organa zaduženog za logistiku?

7 O: Ako se detaljno analiziraju ova... ove dve tačke, tačka 1 i 2, vidi se
8 u da tačkoj /?tački/ 1 se govori, praktično, o saobraćajnoj službi, vidi se da
9 se deo govori o tehničkoj službi, i vidi se da deo govori o snabde... o
10 snabdevanju, i ovde, snabdevanju gorivom, što je prirodna nadležnost sektora za
11 pozadinu. Ovde je, sa ovog aspekta, problematično samo problem autobusa, jel
12 Vojska Republike s... ovaj, Srpske u svojoj formaciji i organizaciji nije imala
13 autobuse. Verovatno su oni došli s... negde sa strane.

14 Tačka 2, "sanitetska služba", je isključivo u nadležnosti sektora za
15 pozadinu, i ovo je prirodna nadležnost toga sektora.

16 P: Molim Vas da pogledate 4. pasus. Tu piše da je potrebno da jedinica
17 policije bude obezbeđena, putem načelnika Uprave za operativno-nastavne poslove,
18 i da ta policijska jedinica je potrebna kako bi se obezbedio ratni plen.

19 Recite nam, koja su bila ovlašćenja načelnika Uprave za operativno-
20 nastavne poslove nakon što je primio ovakvo naređenje? Šta je on mogao da uradi?

21 O: Da li može ovaj akt malo da se spusti dole, samo? Dobro, hvala.

22 O... Uprava za operativno-nastavne poslove nema u svojoj nadležnosti
23 nikakve nadležnosti sa... nad i sa jedinicama Vojne policije. Vidi se da je ovaj

24

25

26

27

28

29

30

1 akt st... ovaj starešina poslao na komandno mesto, osno... odnosno, na osnovno
2 komandno mesto. Nadležnost ove o... nadležnost ove je uprave, odnosno osnovnog
3 komandnog mesta, da sa ovim aktom upoznaju Obaveštajno-bezbednosni sektor, u
4 čijoj je nadležnosti Vojna policija, i ništa više.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se sada svedoku pokaže dokazni
6 predmet P3015 /u engleskom transkriptu: "5D3015"/. P3015, P... 3015, 3015. Na
7 engleskom sam ja pogrešno rekla.

8 P: Vidimo da u ovom dokumentu general Krstić, koji je u to vreme bio
9 komandant Drinskog korpusa, traži da se angažuje jedna jedinica Vojne policije u
10 enklavi Žepa, radi organizovanja i prikupljanja ratnog plena i sprečavanja
11 pljačke. Dokument nosi datum 20. jul 1995., a prethodni dokument koji smo videli
12 je od 19. jula 1995.

13 Da li vidite vezu između ova dva dokumenta?

14 O: Vidim i sličnosti, vidim i razlike. Sličnosti su što je prvi dokument
15 poslat na KM i traži od Uprave za operativno-nastavne poslove za vod Vojne
16 policije, a ovde je... ovaj dokument glasi na ličnost generala Miletića i traži
17 bataljon Vojne policije. Ovde se govori o jednoj te istoj stvari.

18 Vojna policija nije nikada bila, niti je mogla biti, u nadležnosti
19 Uprave za operativno-nastavne poslove. U borbenim dejstvima, i u mnogim
20 situacijama, veliki broj starešina, kada rade neke stvari i kada 'oće da to
21 reše, onda vežu za ličnosti. Pa, ako 'oćeš nešto da pošalješ na komandno mesto,
22 a odatle da ode na odgovarajuće mesto, onda komandno mesto izjednače sa

23

24

25

26

27

28

29

30

1 starešinom, pa kaže: "Pošalji Miletiću," a misli da se pošalje na komandno
2 mesto, ovaj, da prosledi u... u Obaveštajno-bezbednosni sektor, da obezbede ovu
3 aktivnost. Govori da im treba Vojna policija, da su je tražili na pogrešnom
4 mestu, ali verovatno će akt otići na pravo mesto.

5 P: Samo jedna ispravka za zapisnik, to je na stranici 45, red 21. Šta
6 ste rekli kad je reč o prvom dokumentu? Da li je upućen osnovnom komandnom mestu
7 ili isturenom komandnom mestu?

8 O: Na prvom dokumentu piše "KM"; kada oni kažu "KM", uglavnom misle na
9 osnovno komandno mesto.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam -

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, da li je svedok rekao
12 "komandant Miletić", na stranici 46?

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, mislim da nije.

14 P: Da li ste u bilo kom trenutku govorili o komandantu Miletiću?

15 O: Ne. Ja sam rekao "KM", komandno mesto, a u transkriptu je jednom bilo
16 "KM" p... napisano kao "Kosovo i Metohija", pa je izbrisano.

17 P: Ima još jedna greška u zapisniku. Da li ste rekli da je -

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To još uvek ne objašnjava ko je bio
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pomenut umesto komandanta Miletića, jer mi je na osnovu zapisnika očigledno da
2 je pomenio nečije ime, premda to nije bio komandant Miletić.

3 SVJEDOK: Mogu da ponovim, kao siže, sve ispočetka. I jedino što je
4 sigurno, nikad nije spomenut komandant Miletić, jer ja takvoga nisam ni našao u
5 ovim ekspe... u ovoj ekspertizi, u ovome radu. Prvi dokument, koji je poslan,
6 poslan je na KM -

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, generale. Mislim da nema
8 potrebe da sve ponavljate. Ja ću Vam pročitati relevantni deo, a onda ćete nam
9 Vi reći koga ste spomenuli. Rekli ste:

10 "Znači, ukoliko želite da pošaljete nešto na komandno mesto i želite da
11 to bude prosleđeno na neko drugo komandno mesto, onda možete to poslati na
12 ličnost komandanta. Na primer..." i onda se pojavljuje "komandant Miletić".

13 Koga ste spomenuli? Komandanta koga-već, "...i onda on to lično šalje ili
14 prosleđuje Upravi za operativno-nastavne poslove."

15 Znači, u primeru koji ste nam dali, koga ste spomenuli kao osobu koja
16 prosleđuje takvu informaciju?

17 SVJEDOK: General Miletić. Nijednog trenutka "koma'dant Miletić".

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam. Izvolite, možete da
19 nastavite.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ali ipak još uvek imamo jednu grešku.

21 P: A kome je general Miletić prosleđivao tu informaciju? Konkretno,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 informaciju koja se nalazi u ovom dokumentu?

2 O: U ovom dokumentu je obavezno prosleđivanje ove informacije o... Sektoru
3 za ob...o...obaveštajno-bezbednosne poslove.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo dokazni predmet
5 P186. To je dokument Glavnog štaba, Odeljenja za obaveštajno-bezbednosne
6 poslove; datum je 29. jul 1995.

7 P: Molim Vas da pogledate 3. pasus ovog dokumenta i, recite nam, da li
8 taj pasus potpada pod ovlašćenja organa za obaveštajno-bezbednosne poslove?

9 O: Prvo, jedna mala korekcija: na početku je rečeno, ovaj - barem je
10 tako prevedeno - da je ovo Odeljenje za obaveštajno-bezbednosne poslove; ovo je
11 akt Sektora za obaveštajno-bezbednosne poslove, a na čelu sektora je pomoćnik
12 koma'danta. Drugo, ovaj treći pasus ni po načinu kako je napisan, naredbodavno,
13 ni po sadržaju č... o... na šta se odnosi, nije u nadležnosti Sektora za
14 obaveštajno-bezbednosne poslove.

15 P: Da li biste mogli da nam objasnite zašto general Tolimir je napisao
16 ovakav dokument, a da jedan deo dokumenta izlazi iz okvira njegovih ovlašćenja?

17 O: Vidi se da je i on ovaj dokument poslao na ličnost generala Krstića,
18 Verovatno - sad je ovo moja samo procena - da bude sugestivniji prema generalu
19 Krstiću. Onda je, u ovoj re... u ovom delu, u ovoj rečenici izgledao kao
20 naredbodavan. Inače, mislim da je, ovaj, iz svih dosadašnjih dokumenata, da nije
21 kršena subordinacija i hijerarhija.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U ovom pasusu piše da Drinski korpus treba da preduzme sve mere kako
2 bi se sprečilo da Žepska brigada izađe iz okruženja. Da li izvlačenje iz
3 okruženja ima neki poseban značaj u vojnoj terminologiji?

4 O: Termin "izvlačenje iz okruženja" nije vojni. Postoji "proboj iz
5 okruženja" i jedinica se probija iz okruženja, i ovo je dosta neobičan termin.

6 P: Da li biste mogli da izvedete zaključak, kad je reč o ovom dokumentu,
7 na šta je mislio general Tolimir kada je govorio o izlasku iz okruženja?

8 O: Ovo je, po m... po mom vojničkom zaključivanju, jedno upu'stvo, zahtev
9 koma'dantu da svim silama spreči da se ova jedinica probije iz okruženja, već da
10 ostane u okruženju i da se u tom okruženju razoruža i razreši problem s ovom
11 jedinicom.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet -

13 P: No, pre nego što to učinim: sa vojnog stanovišta, da li ovaj pasus se
14 odnosi na civilno stanovništvo?

15 O: Kompletan pasus se odnosi isključivo na pripadnike vojske.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da sada svedoku pokažemo dokazni
17 predmet P3036. To je dokument Podrinjske brigade od 1. avgusta 1995.

18 P: Molim da pogledate celokupno ovo naređenje.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se vratimo na početak
20 dokumenta.

21 P: Na početku dokumenta vidimo da se radi o kretanju neprijateljskih
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 grupa u enklavi Žepa; znači, o kretanju razbijenih neprijateljskih grupa u
2 enklavi Žepa. I, zatim, u prvom pasusu se govori o muslimanskim snagama, a u
3 trećem pasusu se govori o neprijateljskim grupama. Zatim imamo pravac kojim se
4 te grupe kreću i, na kraju -

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se pokaže i kraj dokumenta, dno
6 na B/H/S-u, i na engleskom to će biti na 3. stranici.

7 P: Tu, pri dnu, na kraju, pominje se izraz "balije" i u posljednjem
8 pasusu se govori isključivo o Muslimanima. Sa vojnog stanovišta, da li ta dva
9 pasusa se odnose na neki način na civilno stanovništvo?

10 O: Prema celom ovom dokumentu, koji je napravio ovaj načelnik
11 obaveštajnog organa u ovoj brigadi, uvek se govori o pripadnicima Armije BiH,
12 ali upotrebljavaju se različiti termini, pa neki put je teško napraviti, ovaj,
13 kontekst između svega toga. Upotrebljavaju se, dobrim delom, netipični vojni,
14 ovaj, termini ili pogrešni vojni termini, i uopšte mi nije jasno, ovaj, s kojim
15 je razlogom dostavio drugima, osim svom pretpostavljenom starešini. Tako da je...
16 s ovog aspekta se može reći, kad bi se dobro analizirô, da je su... svo vreme
17 misli o pripadnicima Armije BiH.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pre nego što odemo na pauzu, primećujem
19 da u Vašem pitanju, gospođo Fauveau, kažete:

20 "Ovde, na kraju, vidimo izraz 'sweeping' - pomesti, i zatim 'balija'"
21 Pretpostavljam da je to greška.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Molim da nam kažete koju ste reč upotrebili osim reči "baliija". Na koju
2 reč ste se pozvali?

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Mislim da ništa nisam rekla sem
4 "baliija". Možda sam rekla "pogrdan izraz", ali to je sve što sam eventualno
5 mogla reći.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sad sam se još više zbunio. Mislim da
7 mi treba 25 minuta.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Mislim da sam rekla samo "baliije",
9 mislim da ništa nisam rekla. Eventualno sam možda rekla da je to pogrdan naziv
10 za Muslimane, ali više nisam sigurna.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali ne vidim da se pominje pogrdan
12 izraz u dokumentu. No, u svakom slučaju, napravimo pauzu sada od 20 /u engleskom
13 transkriptu: 25/ minuta. Hvala.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

15 ... Početak pauze u 12.33h

16 ... Sjednica nastavljena u 13.00h

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.

18 Izvolite sjesti.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolite.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Samo bih htjela pojasniti. Kada sam
21 govorila o izrazu "baliija", ja sam se poslužila izrazom koji piše u dokumentu;
22 dakle, ja sam citirala izravno iz dokumenta, iz predzadnjeg odlomka.

23 /prevod engleskog transkripta:

24 "PREVODILAC: Napomena prevodioca: Izraz je zabunom zamijenjen s
25 'balayer', što na francuskom jeziku znači 'pomesti'."/

26 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, da, da. Razumio sam. Ja sam, naime,
27 razmišljao i shvatio sam o čemu se radi. Moraćete francuskim govoriti malo

28

29

30

1 sporije, barem što se mene tiče.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažite gornji dio ovoga
3 dokumenta svjedoku.

4 P: Ovaj dokument je, među ostalim, upućen generalu Miletiću. Kakve su
5 bile nadležnosti načelnika Uprave za operativno-nastavne poslove i ove uprave u
6 praćenju i u gonjenju razbijenih neprijateljskih grupa po teritoriju Republike
7 Srpske?

8 O: Uprava za operativno-nastavne poslove nema nikakve veze sa
9 obaveštajnim aktivnostima, i ovo je poslao obaveštajni organ svojim službama i
10 ne znam po kojoj inerciji je poslao na osnovno komandno mesto. Praćenje
11 neprijateljskih snaga i uslovima /?uslova/ u kojima dejstvuju je precizno
12 definisana nadležnost obaveštajnih organa, na čijem je čelu Obaveštajna uprava u
13 Sektoru za obaveštajno-bezbednosne poslove.

14 P: Koja je uloga Uprave za operativno-nastavne poslove prilikom predaje
15 neprijateljskih vojnika?

16 O: I ona sa zarobljenicima nema nikakve nadležnosti ni nikakve obaveze,
17 i to nije od njene nadležnosti.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokument 5D1373.
19 To je dokument službe sigurnosti države Bosne i Hercegovine, konkretno SDB-a iz
20 Goražda.

21 P: Molim Vas, pogledajte zadnji pasus, koji govori o grupama boraca koji
22 su prešli granicu i koji su ušli u Jugoslaviju.

23 Prema ovome dokumentu - a radi se o dokumentu muslimanskih vlasti -
24
25
26
27
28
29
30

1 jesu li i civili sudjelovali u prelasku granice? I da li se ovaj zadnji odlomak
2 i na njih odnosi?

3 O: Ovaj zadnji odlomak je vrlo precizan, jel kaže "neke naše grupe
4 boraca," što podrazumeva, ovaj, da se odnosi isključivo na vojnike Armije BiH.
5 Da li postoji mogućnost da u tim razbijenim grupama boraca se nađe neko drugi -
6 ne znam. Ali, telegram se odnosi precizno: "Registrovali smo neke naše grupe
7 boraca iz Žepe."

8 P: Da li grupe boraca, s vojnoga gledišta - dakle, grupe boraca koje
9 odlaze iz Žepe - jesu li te grupe predstavljale opasnost po Vojsku Republike
10 Srpske i po civilno stanovništvo na teritoriju Republike Srpske?

11 O: Svaka grupa boraca - a ovde se, pre svega, odnosi na razbijene grupe
12 boraca - su opasnost za sve vojske, i za sve stanovništvo. Jer, njihovo
13 ponašanje u principu je neusmereno, nekontrolisano, a kod sebe imaju naoružanje
14 i vojnu opremu.

15 P: Kakve su uobičajene aktivnosti koje poduzima neka vojska kada se
16 grupe boraca kreću po teritoriju pod njezinom kontrolom? Grupe neprijateljskih
17 boraca.

18 O: U svim takvim situacijama, prvo se upozore sve /?svi/ organi na
19 terenu, sve komande i jedinice vojske. Zatim se upozore MUP i sve jedinice MUP-
20 a, i upozore se lokalne vlasti, koje mogu bilo šta da preduzmu, kako u
21 obaveštavanju, tako u bilo čemu drugome. Svi... sve snage na terenu pokušavaju te
22 grupe da registruju i da ih zarobe, odnosno razoružaju, i onda kasnije predaju
23 nadležnim organima. Sa tak'im grupama se postupa izuzetno oprezno, jer se ne zna
24
25
26
27
28
29
30

1 kako će one postupiti.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih prešla na jednu drugu temu.

3 Pokazala bih svjedoku dokument 5D903. Ovaj dokument je obavijest o odobrenju

4 prolaska konvojima, te realizacija tjednoga plana humanitarne pomoći.

5 P: Ponajprije, možete li nam kazati što ta obavijest u vojnoj

6 terminologiji znači? Što je to, zapravo? I, za zapisnik, u Vašem izvještaju - to

7 je dokazni predmet 5D759 - o tome se govori na 35. stranici na B/H/S-u, odnosno

8 42. na engleskome. Vi ste tu, naime, naveli klasifikaciju vojnih dokumenata.

9 Možete li nam, dakle, objasniti značaj i značenje jedne ovakve
10 obavijesti?

11 O: Ja bi' samo ponovio ovu klasifikaciju koja je ovde napravljena, što
12 se tiče borbenih dokumenata. Ona je u najvećem saglasna sa s... u skoro svim
13 oružanim snagama u svetu, a ova je bila na snazi u Vojsci Republike Srpske.

14 Sva borbena dokumenta se dele na tri osnovne grupe: prva je grupa za
15 komandovanje, a druga za izveštavanje i obaveštavanje, i treća su priručna i
16 pomoćna dokumenta. Iz ove podele vidi se da obaveštavanje ima u funkciju /sic/
17 da se dobiju bitni elementi za komandovanje - kako analiza da l' je izvršeno,
18 kako je izvršeno, tako i analiza da li je potrebna korekcija komande.

19 Ovo spada u borbena dokumenta, u grupu dokumenata za izvaš... izveštavanje
20 i obaveštavanje.

21 P: Mi znamo da se na nekim od ovakvih informacija, od ovakvih

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 obavijesti, nalazi ime generala Miletića. U paragrafu 190, na 85. stranici na
2 engleskom, odnosno 66. stranici na B/H/S-u Vašeg izvještaja, Vi ste kazali da je
3 general Miletić sudjelovao u proceduri donošenja odluka u vezi s humanitarnom
4 pomoći i prolaskom konvoja. Možete li nam kazati u čemu se sastojalo to njegovo
5 sudjelovanje na tim poslovima?

6 O: Odgovor na ovo Vaše pitanje je u paragrafu 191, gde sam naveo da
7 dokumenti koje je general Miletić potpisivao su obaveštenja, koja nemaju
8 karakter naređenja. U trenucima kada je trebalo poslati neko obaveštenje, kada
9 nije bilo prilike - kao što je... su bili /?je bilo/ u normalnim trenucima - da
10 potpiše to obaveštenje načelnik štaba, onda to obaveštenje je potpisivao general
11 Miletić i poslao jedinicama.

12 P: Pred Vama je odobrenje jednoga plana za isporuku humanitarne pomoći.
13 To je odobrenje koje se odnosi na vlasti Republike Srpske.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih Vam pokazala dokument 1361, a to
15 je, naime, dokument Armije Republike Bosne i Hercegovine od 3. aprila 1995.
16 Oprostite, 5D1361.

17 P: Dakle, vidimo da se radi o sličnome dokumentu, koji također govori o
18 odobrenju tjednoga plana UNPROFOR-a, odnosno kretanja UNPROFOR-a, ali ovdje se
19 radi o kretanju, odnosno o pokretima u zoni odgovornosti 2. korpusa, te u
20 granicama te zone.

21 Općenito govoreći, zbog čega su vojske izdavale odobrenja za konvoje
22 UNPROFOR-a, te za konvoje humanitarnih organizacija?

23 O: Svaka vojska armi... svaka vojska u Bosni i Hercegovini bila je
24 odgovorna za stanje na svojoj teritoriji; između ostaloga, za stanje sigurnosti

25
26
27
28
29
30

1 prolaska jedinica UNRPOFOR-a. Da bi obezbedila to stanje sigurnosti, one /?oni/
2 su uglavnom dostavljali te planove kretanja i sprečavali svako iznenađenje.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
4 5D783. To je dokument Drinskoga korpusa, od 02.08.1993., kojim korpus svojim
5 podređenim jedinicama prosljeđuje naređenje Glavnoga štaba, a u vezi s prolaskom
6 konvoja UNPROFOR-a. Zapravo, jedino što me zanima u ovome dokumentu nalazi se na
7 2. stranici dokumenta na B/H/S-u i na 3. stranici na engleskom. Konkretno me
8 zanima točka broj 13. Dakle, na B/H/S-u je to ono što piše pri samome dnu ove
9 stranice.

10 P: Prema onome što piše u ovome naređenju, sve nesporazume s UNPROFOR-om
11 treba rješavati s UNPROFOR-om, uključujući i na sastancima s UNPROFOR-om.

12 Da li u jednoj vojsci, kada su neki oficiri zaduženi za sudjelovanje na
13 određenim sastancima, da li su onda ti starješine također zaduženi za neke
14 konkretne teme koje taj sastanak ili sjednica obrađuje?

15 O: Upravo se ovde vidi da je prosleđen jedinicama originalni dokument o
16 saradnji sa UNPROFOR-om. Vidi se da je... su sa UNPROFOR-om precizirani svi, ovaj,
17 detalji i vidi se da ti ljudi koji, ovaj, su na tim zajedničkim komisijama imaju
18 ovlašćenja da međusobno rešavaju sve probleme koji su nastali i, ukol'ko oni ne
19 mogu da reše te probleme, onda probleme dižu na viši nivo i rešava se na višem
20 nivou.

21 P: Da li bi u Glavnome štabu za UNPROFOR bio zadužen neki oficir koji ne
22 bi odlazio na sastanke s UNPROFOR-om?

23 O: Nema smisla onda da postoji taj k... Ne, oni koji su u komisijama i
24
25
26
27
28
29
30

1 koji radi... rade u tim komisijama, njihova je prirodna delatnost da prisustvuju
2 sastancima, da učestvuju u procesu regulisanja i donošenje odluke, da
3 analiziraju probleme, da usaglase probleme sa svojom komandom, i onda te
4 probleme da delegiraju na tim zajedničkim sastancima. Bez toga nema smisla
5 funkcionisanja.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažite svjedoku sada
7 dokument 5D1348. Radi se o sastanku sa zapovedništvima raznih vojski koje su
8 sudjelovale u sukobu u Bosni i Hercegovini i, naravno, na sastanku je bio i
9 UNPROFOR. /prevod engleskog transkripta: "Možemo vidjeti..."/ ...na 3. stranici na
10 engleskom jeziku, a to je potpisana verzija ovoga dokumenta, da je u ime Vojske
11 Republike Srpske dokument potpisao Ratko Mladić.

12 Pogledajmo sada 2. stranicu, molim Vas, na B/H/S-u, a to će biti 2.
13 stranica i na engleskom. Vidimo da odluke u vezi sa slobodom kretanja, te
14 humanitarnim pitanjima, da je to zapravo bila tema razgovora na ovome sastanku;
15 to se vidi iz točke 1.

16 P: Da li ova pitanja ulaze u okvir nadležnosti Uprave za operativno-
17 nastavne poslove?

18 O: Nijedan element ovoga s...sastanka, ovog dogovora, nije u nadležnosti
19 Uprave za operativno-nastavne poslove. Ili, još bolje rečeno, nadležnosti Uprave
20 za operativno-nastavne poslove ne mogu se ugraditi ni u jedan, ovaj, dogovor i
21 ugovor ovak'og tipa. One su isključivo zatvorene vojne.

22 P: Kada zbog nekog razloga, bilo kojeg, bi general Miletić imao
23 nadležnosti za poslove s UNPROFOR-om i humanitarnim organizacijama, da li bi
24 onda on išao s generalom Mladićem na ovakve sastanke?

25 O: Kada bi mu bila dodeljena nadležnost, onda bi bilo jasno precizirano
26 koja mu se dodelje...dodeljuje nadležnost, i bio bi obavezan da prisustvuje tim

27
28
29
30

1 sastancima.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokument 5D1174.
3 To je naređenje predsjednika republike, od 16.01.1994. U točki 3 ove naredbe
4 vidi se da sva sporna pitanja s predstavnicima UNPROFOR-a treba rješavati
5 posredovanjem komandi korpusa i Glavnoga štaba Vojske Republike Srpske, a sva
6 sporna pitanja s međunarodnim humanitarnim organizacijama treba rješavati uz
7 posredovanje koordinacijskoga tijela vlade.

8 P: Tko je, na osnovi ove naredbe, bio zadužen za odnose s humanitarnim
9 organizacijama, s međunarodnim humanitarnim organizacijama?

10 O: U skladu s ovim aktom, ovim naređenjem predsjednika republike, je
11 tačno precizirano problem vojnih, problem humanitarnih organizacija, i tačno je
12 precizirano da je formirano koordinaciono telo vlade. Sastav koordinacionog tela
13 vlade definiše se posebnim aktom.

14 P: A tko je bio zadužen za odnose s međunarodnim humanitarnim
15 organizacijama, prema ovoj naredbi?

16 O: Koordinaciono telo vlade.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo sada svjedoku dokument 5D772.
18 To je naređenje Drinskoga korpusa od 10. aprila 1993., a u vezi s kontrolom
19 konvoja.

20 P: Je li kontrola konvoja humanitarne pomoći nešto uobičajeno u ratu?

21 O: Apsolutno je uobičajeno. U skladu sa onim prethodnim a... što sam rekô,
22 Vojska Republike Srpske je odgovorna za kretanje te... za kretanje tih konvoja,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 za njihovu bezbednost i za njihovu usklađenost, a samim tim je i odgovorna da
2 ono što... kreću se, i kad se kreću kroz njihovu zonu, da to je stvarno
3 humanitarna pomoć, a ne nešto drugo.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo sada svjedoku, molim, dokument
5 5D1286. To je naređenje Glavnoga štaba u vezi s humanitarnom pomoći. U prvome
6 odlomku ovoga naređenja vidimo da se govori o konvojima humanitarne pomoći, te
7 da se tim konvojima muslimanskoj strani dostavlja vojna oprema, odnosno
8 materijal.

9 P: Je li prevoženje vojne opreme... Odnosno, da li vojske obično
10 odobravaju prijevoz vojne opreme preko svojega teritorija, i to konvojima
11 humanitarne pomoći koji su upućeni drugoj strani?

12 O: Nijedna vojska na svetu, pa ni Vojska Republike Srpske, ne dozvoljava
13 da se sa humanitarnom pomoći prevozi naoružanje i vojna oprema, municija, i
14 druga sredstva koja se mogu koristiti u vojne svrhe.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] /prevod engleskog transkripta:
16 "Pogledajmo..."/ ...sada dokazni predmet 5D801. To je, zapravo, jedan dokument
17 Drinskog korpusa, od 21.11.1993. /u engleskom transkriptu: "1995."/

18 U ovome dokumentu vidi se... 21. novembar 1993., to je, dakle, datum ovoga
19 naređenja. Dakle, u ovome dokumentu vidi se da Drinski korpus i Glavni štab
20 Vojske Republike Srpske su raspolagali podacima o mogućem prevoženju eksploziva,
21 odnosno minsko-eksplozivnih sredstava u vrećama brašna.

22 P: Da li su ovakve informacije obično od utjecaja na budući prolazak
23
24
25
26
27
28
29
30

1 konvoja humanitarne pomoći, te na kontrolu koja se nad takvim konvojima vrši?

2 O: Ova informacija je posledica iskustva, što znači da su nađeni takvi
3 slučajevi da je to urađeno. Na osnovu toga, upućeno je obaveštenje svim onima
4 koji rade na kontroli. I, skrenô bi, dole, na predzadnji paragraf, posebno
5 pažnju - predzadnji paragraf, mislim na B/H/S-u - da je ovde i potencirano da se
6 kontrole vrše uzimanjem uzoraka i primenjivanjem metoda koje će obezbediti
7 sprečavanje iznenađenja, što znači preduzimanje svih radnji da se spreči
8 iznenađenje.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih želela da pogledamo dokazni
10 predmet 5D956. Reč je o jednoj obaveštajnoj informaciji Sektora za obaveštajno-
11 bezbednosne poslove Glavnog štaba, od 13. avgusta 1994., ako se ne varam.

12 U 2. pasusu piše sledeće:

13 "Potvrdili smo podatke da je kontingent turskog bataljona UNPROFOR-a na
14 područje Zenice dopremio duplo više borbenih sredstava, nego što je formacijom
15 predviđeno, te da je određen broj oklopnih transportera i tenkova ustupio
16 takozvanoj Armiji BiH."

17 Kako se ova vrsta informacija odrazila na prolaz i kontrolu konvoja?

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja ne čujem prevod. Da li vi čujete?

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ponoviću pitanje.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Kako je ova vrsta informacija, koja je
22 ovde navedena -

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Još uvek je ista situacija. Ja nikog ne

24

25

26

27

28

29

30

1 krivim, te stvari se dešavaju, ali želeo bih da se to razreši. A ono što kažem
2 se zapisuje u zapisnik.

3   Možete li, molim Vas, ponoviti?

4   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Svakako, časni Sude.

5   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Još uvek nismo rešili. A, u redu je.
6 Sad je u redu. U redu je, hvala. Izvolite. Molim da ponovite pitanje, hvala.

7   Mora da je ovo bilo tehničke prirode, budući da je tekao prevod na
8 B/H/S. Molim, izvolite, nastavite.

9   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

10   P: Ova vrsta informacija, na koji način se ona odrazila na prolaz
11 konvoja UNPROFOR-a i humanitarnih konvoja?

12   O: Ova vrsta informacija se odrazila na povećanu i odgovarajuću kontrolu
13 konvoja UNPROFOR-a i u... humanitarnih konvoja. Primera radi, odrazila se na
14 povećanu kontrolu šta je to što pripada jedinici koja prolazi, jer to... do tada
15 su veliki broj jedinica UNPROFOR-a sa sobom nosile ono što im ne pripada. Drugo,
16 kontrola da li je to što novo dolazi stvarno utrošeno - misli se na municiju,
17 gorivo, jer je često prikazivan utrošak municije koji nije postojao. I, treće,
18 na potrebu detaljnije kontrole ličnog sastava tih jedinica.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo dokument 5D770.
2 Reč je o naređenju Drinskog korpusa u vezi sa kretanjem konvoja UNPROFOR-a i
3 konvoja humanitarnih organizacija. Interesuje me 2. stranica, na B/H/S-u i na
4 engleskom. Konkretno me interesuje 9. pasus, gde se zabranjuje unošenje radio i
5 video tehnike.

6   P: Da li biste mogli da nam kažete zašto je bila zabranjena radio i
7 video tehnika?

8   O: Radio i video tehnika su najsavremenija sredstva obaveštajnoga rada i
9 koristi se u obaveštajnom radu. Radio i video tehnika omogućava da se pojedine
10 informacije analiziraju od strane najboljih stručnjaka koje imaju na
11 raspolaganju.

12   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I, sada bih svedoku pokazala dokazni
13 predmet 5D842. To je dokument Glavnog štaba, od 11. oktobra 1995. /u engleskom
14 transkriptu: "1994." / godine. Želim da pogledamo 2. stranicu ovog dokumenta.

15   P: U 5. pasusu dokumenta piše da tri lica UNHCR-a nisu dobila dozvolu da
16 posete Žepu, jer su imala nameru da snimaju, odnosno da fotografišu.

17   Namera da se snima ili fotografiše, sa vojnog stanovišta, za vojske, da
18 li je to dovoljan razlog da se nekome ne dozvoli pristup određenoj zoni?

19   O: Apsolutno. Danas je u svetu poznato da je najstrožije /?najstrože/
20 zabranjeno snimanje i fotografisanje posebno obeleženih mesta, a zone borbenih
21 dejstava su upravo takva mesta i one su podložne, pre svega, izuzetnom
22 obaveštajnom radu protivnika.

23   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
24 5D778. To je dokument Drinskog korpusa, od 23. jula 1993. i u njemu se Glavni

25

26

27

28

29

30

1 štab obaveštava da radio-stanice i satelitske antene su konfiskovane u
2 humanitarnom konvoju Crvenog krsta u kojem se prenosila humanitarna pomoć
3 Srebrenici.

4 P: Vi ste nam već objasnili u čemu je značaj radio-tehnike. Da li
5 konfiskovanje ovakve tehnike, koja se našla u konvoju humanitarne pomoći, je
6 uobičajeni postupak, sa vojnog stanovišta?

7 O: Apsolutno uobičajeno, i ta praksa traje i dan-danas. Videćete, u
8 najmanju ruku, da sa ovak'om tehnikom ni delegacije ne mogu da uđu u drugu zonu,
9 a ne u vreme rata. Prema tome, ovo je postupak zaštite od obaveštajnog delovanja
10 protivničke strane ili u korist protivničke strane.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I, sada bih Vam pokazala dokazni predmet
12 5D1271. To je presretnuti razgovor od 31. avgusta 1994. godine, i ovaj dokument
13 dolazi iz hrvatske zbirke.

14 P: I učesnici u tom... Zapravo, ovo je rezime presretnutog razgovora
15 između generala Brinkmana, načelnika štaba UNPROFOR-a, i generala Milovanovića.
16 I vidimo da konvoj u kojem je prevoženo gorivo jedinicama UNPROFOR-a u
17 Srebrenici i Goraždu, da taj konvoj nije odobren.

18 Možete li nam objasniti šta znači gorivo tokom sukoba?

19 O: Gorivo tokom sukoba - pre svega se ovde misli na vojno gorivo - znači
20 manevarsku... znači osnov za manevar pokretom protivničke strane. Bez tog goriva,
21 ta protivnička strana ima skraćeni manevar i manje je opasna.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

